HISTORISCHE KRING EEMNES

december 2009 jaargang 31, nr. 4

Verschijnt viermaal per jaar

Doel van de vereniging is:
Bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Bestuur
Voorzitter:
C.A. Houwer, 035-5387984

Vice-voorzitter:
H.A. van Hees, Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes, 035-5389849

Secretaris:
J.J. Groeneveld, Zilverschoon 37,
3755 TH Eemnes, 035-5381630

Penningmeester:
J. Frantsen, 035-5310442
HKE-Girorekening nr. 2080362
HKE-Rabobank nr. 315911425

Leden:
R. Ruizendaal, 035-5382945
R.T. van der Schaaf, Hasselaarlaan 46
3755 AW Eemnes, 035-5386094
J.J. Smids, 035-5387572
J.J. van Wijk, 035-5314689

Redactie
Eindredacteur: Joop Smids
Opmaak: Hans van Gelder

Redactieadres/advertenties
Graanoogst 3, 3755 HN Eemnes,
035-5387572, jjsmids@casema.nl

Druk: Graficient Printmedia - Almere

Ledenadministratie
G.A.M. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.

Lidmaatschap leden € 14,- p.j.,
incl. kwartaalblad, excl. verzendkosten.
Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.
Opzegging schriftelijk voor 1 december.
Losse nrs. € 4,- excl. verzendkosten

Internet HKE-actueel
www.historischekringeemnes.nl
info@historischekringeemnes.nl

Werkgroepen

Bebouwingsgeschiedenis:
R.T. v.d. Schaaf, 035-5386094

Beeld en Geluid:
J. Frantsen, 035-5310442

Beheer archief en voorwerpen:
J.J. Groeneveld, 035-5381630
J.J. Smids, 035-5387572

Bibliografie:
P. Kaarsgaren, 035-5386676

Foto's:
P. Scholte, 035-5387269

Genealogie:
H.A. van Hees, 035-5389849

Interviews:
H.A. van Hees, 035-5389849

Tentoonstelling:
J.J. Smids, 035-5387572

Website:
W.A.M. de Witte, 035-5388130

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Inhoud

Van de voorzitter	156
In Memoriam Piet Peek en Antoon van Hees	157
De families en de eigendommen rond Stadwijk *(Wiebe van IJken)*	159
De Eemnesser boer, vroer en nu *(Rom van cer Schaaf)*	169
Voortgang van het Eemnesser Klokkenplan *(Foeke Wolf)*	189
Nieuwe boeken in de bibliotheek	192
Winnende tekeningen Nicolaaskerk Eemnes	194
Ledenbijeenkomst najaar 2009 in teken Klepperman van Elleven	195
Voorzijde Oudheidkamer wordt aangepast	196
Interview met Han van Oostrum *(Wim Hilhorst Jzn)*	197
Nieuwe informatiebrochure HKE	207
Nieuwjaarsborrel/Inleveren kopij voor het volgend nummer	208

Van de redactie

Lopend langs de Eemnesser Vaart kom je heel wat wandelaars tegen al of niet met vishengel of vergezeld van hun viervoeter. Trouwens ook automobilisten die hun vervoermiddel niet kunnen laten staan, verkeersborden negerend. Als ik een dwarsweg in sla wordt het allengs stiller. Hier en daar grazen nog wat koeien en paarden. Schapen staren je na of ze nog nooit eerder een mens gezien hebben. Ganzen vliegen met veel rumoer in v-formatie over en zwanen liggen te vreten van het gras dat voor hun snavel groeit. De sloten liggen in rechte banen er schoon bij, een reiger staat er wat mistroostig voor zich uit te kijken. Hier en daar markeert een oranje vlaggetje waar het waterkonijn zijn gang heeft gegraven en in de verte klinkt het gebrom van een tractor. De polder lijkt klaar voor de winter. *'De Eemnesser boer, vroeger en nu'* gaat over deze polder met de boer als gebruiker en beheerder.

Dat het er niet altijd 'idyllisch' was, zal duidelijk zijn. Ontginnen, overstromingen, ruilverkaveling, overbemesting, melkquotum enz. zijn onderwerpen die de boer niet vreemd zijn. Rom van der Schaaf verdiepte zich in de geschiedenis van de Eemnesser boer en doet verslag in dit blad. Ook stelde hij een overzichtelijke en fraaie tentoonstelling samen welke te zien is in de Oudheidkamer. Han van Oostrum vertelt over zijn leven in die polder, een interview met Wim Hilhorst. U geniet nog meer van uw wandeling door de polder als u weet wat er achter al dat moois schuil gaat.

Joop Smids

Tentoonstelling in de Oudheidkamer

Tot begin april:

De Eemnesser boer, vroeger en nu

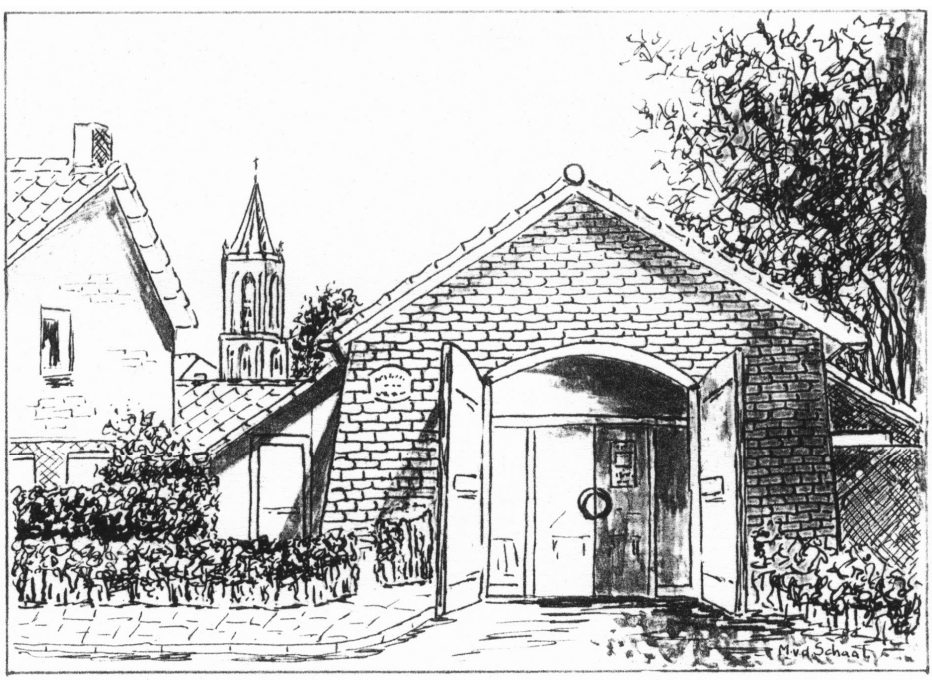

Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375

Geopend:
zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

Van de voorzitter

De foto hiernaast toont de leden Hans van Gelder (l) en Joop Smids (r) van het Eemnesser Klokkenluiders Gilde in actie tijdens de Open Monumentendag 2009 op 12 september. Het Eemnesser Klokkenluiders Gilde is dit jaar gestart en bestaat uit 10 HKE-leden. De Luidmeester is Jaap Frantsen. Het Gilde opereert onder auspiciën van de Historische Kring Eemnes. Namens de HKE worden alle werkzaamheden uitgevoerd die zijn verbonden aan het luiden van de kleine en de grote klok in de Pieterskerk te Eemnes, volgens een jaarlijks door de Gemeente Eemnes goedgekeurd luidschema.

Bij de Historische Kring Eemnes gebeurde dit jaar weer heel wat! Een nieuw aansprekend HKE-vignet, ontworpen door Joop Smids. Oprichting Eemnesser Klokkenluiders Gilde. Tot april de kleurige tentoonstelling '75 jaar KPJ', van april-oktober de prachtige tentoonstelling 'Een fotografische wandeling door Eemnes'. Op 10 oktober werd alweer een nieuwe tentoonstelling 'De Eemnesser boer vroeger en nu' geopend. Ook de door ons georganiseerde Open Monumentendag, ditmaal o.a. met een informatieve huis-aan-huis brochure en tekenwedstrijd, trok een record aantal belangstellenden. Waar we erg gelukkig mee zijn is dat het College van Burgemeester en Wethouders Eemnes, in het kader van behoud cultuurhistorisch erfgoed, toestemming heeft verleend en ons in staat stelt de voorzijde van de Oudheidkamer meer 'statuur' te geven.

Niet onvermeld mag blijven dat ons lid Wiebe van IJken op verzoek van het College een doorwrocht en rijk geïllustreerd rapport 'Behoud oude graven Eemnesser Begraafplaatsen' maakte. Het College zal het rapport als leidraad gebruiken. Ook is de 'Kroniek van Eemnes' (van begin 12e eeuw tot 2000), waar ons erelid Jan Out al tientallen jaren aan werkt, op onze website geplaatst. Dan was er natuurlijk onze deelname aan Koninginnedag met 'torenklimmen' en HKE-kraam. Gewoontegetrouw was iedere zaterdagmiddag onze Oudheidkamer van 14:00-16:00 uur open. Onze voorjaarsbijeenkomst met 'De tien vrouwen van Soestdijk' en de najaarsbijeenkomst met een geschenkoptreden van het vermaarde folkloristische dansgroep De Klepperman van

Elleven werden zeer druk bezocht. Er was weer een excursie, ditmaal 'Eemnes-Binnen'. En natuurlijk ieder kwartaal ons schitterende Kwartaalboekje!
De HKE-activiteiten zijn mogelijk dankzij het lidmaatschap van al onze leden, waaronder vrijwilligers, deelnemers werkgroepen en ons bestuur. Allen dank ik hartelijk voor het warme hart dat zij met hun lidmaatschap, medewerking en samenwerking, de Historische Kring Eemnes toedragen!
Bij het nieuwe HKE-vignet staat vermeld:

'Het heden heeft zijn wortels in het verleden en vormt de basis voor de toekomst'.

Daarom zullen wij onverminderd doorgaan met onze statutaire doelstelling waar te maken die luidt:

Bevordering van de kennis van en belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes en aansluitend gebied in het bijzonder.

Iedereen wens ik fijne feestdagen en een in alle opzichten voorspoedig 2010 toe!
Hopelijk tot ziens op de HKE-Nieuwjaarsborrel.

Chris Houwer

In Memoriam

Piet Peek (1935–2009)

Een gemoedelijk mens, altijd bereid om te helpen, altijd bereid tot een praatje, ziehier Piet Peek, alom bekend in Eemnes, samen met zijn vrouw Emmy. Piet is geboren in Odijk en in 1963 trouwde hij met Emmy van Beijeren uit Eemnes. Sindsdien woonde hij hier en hij ontpopte zich als een all-round-vrijwilliger o.a. bij de kerk en bij het rijden van de rollybus.
Vele jaren was hij een trouw en actief lid van de Historische Kring Eemnes. Hij was een gezellige gastheer, die met iedereen makkelijk aan de praat raakte. Vele zaterdagmiddagen was hij te vinden in onze Oudheidkamer, de laatste tijd samen met Emmy. Als vaste bezorger van ons kwartaalblad liep hij altijd zijn eigen wijk. Op Koninginnedag inde hij het geld bij het torenklimmen. Hij was ook toegetreden tot het onlangs opgerichte Eemnesser Klokkenluiders Gilde. Helaas heeft hij die functie niet meer kunnen uitoefenen
Piet is geruime tijd ziek geweest. Steeds weer hoopten wij met hem op herstel maar uiteindelijk moest hij zich gewonnen geven en op 27 september jl. is hij overleden. We zijn Piet dankbaar voor alles wat hij gedaan heeft voor de HKE en we wensen Emmy en de familie veel sterkte in deze moeilijke tijd.

Namens de
Historische Kring Eemnes
Henk van Hees

Antoon van Hees 1914-2009

Na enige publiciteit in de lokale media als oudste Eemnesser, bij het bereiken van de 95-jarige leeftijd op 22 augustus, is ons op 12 oktober ontvallen: Antoon van Hees. Jarenlang was hij een zeer betrokken gastheer in onze Oudheidkamer.
Antoon van Hees blonk uit als een vat vol verhalen, altijd bereid om te vertellen wat er in het verleden gebeurd was, hoe Eemnes er eerder uitzag, hoe de dingen zaten. Als zoon van kapper en kleermaker Hendrik van Hees en Jannetje Sukel is hij geboren en getogen op Wakkerendijk 114. Hij woonde sinds zijn huwelijk met Annie van den Boogaard in 1946 als zelfstandig kleermaker op Laarderweg 89. Als kind en daarna maakte hij veel mee in al die 95 jaren.
Antoon van Hees was een aimabel mens, die zonodig ook kon zeggen waar het op stond. Ik heb dierbare herinneringen aan hem, evenals vele anderen. Van zijn anekdotes is mij het meest bijgebleven die van het in de oorlog 's avonds tijdelijk aansluiten van de wegens distributie afgesloten stroomvoorziening. Hij klom daarvoor in de paal met de huisaansluiting, zodat de familie in deze donkere tijden wat licht had. Wie hem kende draagt ongetwijfeld een lichtje voor hem in zich mee. Op 17 oktober werd Antoon op het roomskatholieke kerkhof onder een stralende zon begraven. Toepasselijker kon niet. Hij ruste in vrede.
Tragischerwijs is zijn Annie op 6 november, 25 dagen na het overlijden van Antoon zelf, inmiddels óók overleden. Ons medeleven gaat in hoge mate uit naar onze vicevoorzitter Henk van Hees en naaste familie, die in zo'n korte tijd twee smartelijke verliezen moeten verwerken.

Namens de
Historische Kring Eemnes,
Jaap Groeneveld (secretaris)

De families Schuijt, Samuels, Pennokius en Carbasius en de eigendommen rond Stadwijk

WIEBE VAN IJKEN

Zoals in het eerdere artikel over het banwerkboek is genoemd, waren aan het einde van de 17e eeuw veel van de erven in Eemnes het eigendom geworden van vooraanstaande families van buiten Eemnes. Oorzaak hiervan waren de economische omstandigheden die veel Eemnesser boeren gedwongen hadden om hun eigendommen te verkopen en hun heil elders te gaan zoeken of genoegen te nemen met een bestaan als pachter van één van de boerderijen en de daarbij behorende erven. Voor de kopers kon de aankoop aantrekkelijk zijn om de te verwachten opbrengsten van de vruchtbare poldergronden of als locatie voor een buitenplaats of tweede woning. De gronden langs de Wakkerendijk leenden zich uitstekend voor het bouwen van een buitenplaats door de ligging tussen de hogere gronden van de uitlopers van de Utrechtse Heuvelrug in het Gooi en de rivier de Eem. Dit gaf de mogelijkheid om achter het huis tuinen met waterpartijen aan te leggen die gevoed werden door het kwel en oppervlaktewater dat van West naar Oost richting de Eem afloopt. En dan was er de situering van de hoofdwoning achter de dijk maar wel met uitzicht over de polder naar het Eemland. Met zekerheid zijn vier buitenplaatsen bekend maar het kunnen er meer zijn geweest. Een globale inventarisatie laat zien dat er in het banwerkboek 29 families zijn (en de Diaconie van Eemnes-Buitendijk) met 3 of meer verwijzigen naar eigendommen in de polder te Veen in Eemnes Buitendijk. Als de eigendommen eenmaal verworven waren dan bleven ze ook vaak voor een lange tijd in de familie. Als voorbeeld hiervan is van de familie Samuels uitgezocht hoe de familiegeschiedenis zich verhoudt tot de eigendommen van de gronden rond Stadwijk en hoe deze komende van de familie Schuijt overerven naar de families Pennokius en Carbasius.

Om de eigendommen in Eemnes van de familie Samuels duidelijk te kunnen maken is het nodig om wat verder terug in de tijd te beginnen. In het begin van de 17e eeuw woonde deze familie in de stad Naarden en vinden we de eerste sporen in de achieven in de vorm van de doopinschrijving van Samuel op 1 januari 1632 in de Grote Kerk van Naarden. Samuel was de jongste zoon van de vijf kinderen van Samuel Joppen en Tijmentgen Gerrits. Toen Samuel ongeveer 23 jaar oud was, trouwde hij met de 5 jaar jongere Simontjen Schuijt, de dochter van Gijsbert Aalts (of Everts) Schuijt en Swaentgen Gijsberts.

(Simontje Schuijt wordt in latere documenten ook wel de dochter van Ghijsbert Aelten Shuijt en Jaeckjen Jans genoemd)

Samuel werd als zoon van Samuel Joppen, Samuel Samuelsen genoemd waarna dit patroniem versteende tot de achternaam Samuels of Samuelsen. Samuel en Simontjen kregen 12 kinderen, 5 zoons en 7 dochters in de periode tussen 1655 en 1676. Van deze 12 kinderen werden er 6 volwassen. Samuel Samuels was een man van aanzien in Naarden; hij werd tussen 1658 en 1664 drie maal als Schepen van Naarden genoemd en tussen 1665 en 1674 vijf maal als Burgemeester. Hij was ook een rijk man want hij had in ieder geval voldoende kapitaal om achtduizend gulden uit te lenen aan de gecommitteerden van Eemnes-Buitendijk. Samuel moet tussen 1674 en 1679 zijn overleden, want op 21 oktober 1679 ging Sijmentje Schuijt als weduwe van Samuel Samuels en als rechthebbende op een vierde deel van de erfenis van Jan Jansen Damen uit Eemnes naar de notaris om Petrus Strick, oud Schout van Eemnes, uit haar naam te machtigen om voor haar rechtshandelingen te mogen uitvoeren.[1] Waar dit voor nodig was, meldt het document niet, maar waarschijnlijk in verband met de genoemde erfenis. Jan Jansen Damen was de oom van Aelt en Simontjen Schuijt en eigenaar van de gronden in Aaltjes en Jacob Gijsbertsz Erven waar de buitenplaats "Stadwijk" op gebouwd is. Een andere erfgenaam van ¼ deel van de erfenis van Jan Jansen Damen was Samuel Bargh (of Bergh) oorspronkelijk afkomstig uit Zwolle en toen woonachtig in Naarden[2]. In een notariële akte van 5 juni 1695 wordt het Samuel Berghs Erf in Eemnes genoemd met de opmerking dat dit erf eerder bekend stond als het Jan Jansen Damen Erf![3] De familierelatie tussen Sijmentje Schuijt en Samuel Bargh is op dit moment nog niet helemaal duidelijk maar ze worden wel beiden genoemd als de erfgenamen van Mr. Nicolaas Winkel uit Naarden. Twee jaar later op 19 april 1680 herriep Sijmentje Schuijt de aanstelling van Petrus Strick en stelde in zijn plaats haar zoon Gerrit Samuels aan[4]. Van de kinderen van Samuel Samuels en Sijmentje Schuijt zijn er vier relevant voor het vervolg van dit verhaal. De oudste zoon Gerrit, de op een na oudste dochter Willemina en de dochters Geertruijd en Weijntjen. Zoon Gerrit Samuels was al in 1680 en 1683 als penningmeester van de Gecommitteerden Geërfden van Eemnes actief. Hij trouwde op 11 januari 1686 in de grote kerk van Naarden met Beatrix Schuijt, zijn zuster Geertruijd met Jan Verhul, apotheker aan de Utrechtse straat in Amsterdam en zijn zuster Willemina op 21 maart 1696 in Soest met Johannes Pennokius, predikant te Naarden. Johannes Pennokius kwam van Medemblik en Willemina Samuels woonde ten tijde van haar huwelijk in Eemnes. Aannemelijk is dat Willemina voor haar huwelijk bij haar boer Gerrit Samuels in Eemnes woonde. Van Gerrit Samuels weten we met zekerheid dat hij in 1695 in Eemnes woonde want op 21 april 1695 maakt Juffrouw Weijntje Samuels de

De families Schuijt, Samuels, Pennokius en Carbasius

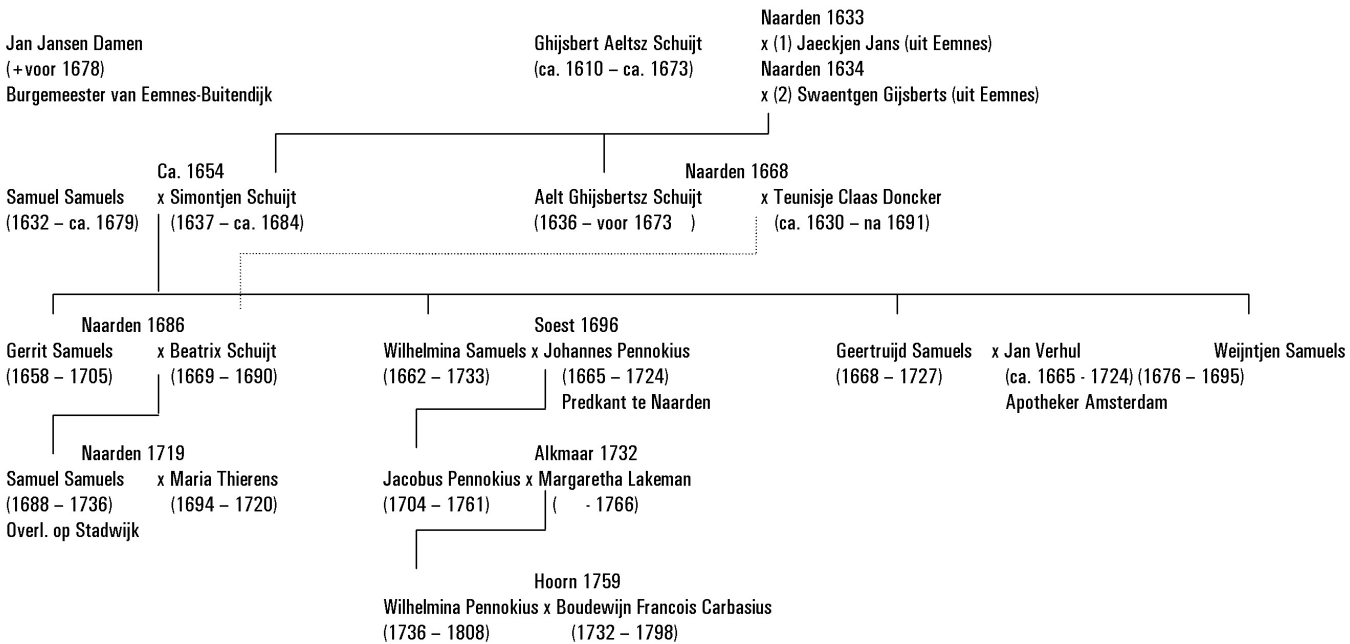

jongste dochter van Samuel en Simontjen, haar testament op: *"jegenwoordigh tot Emenes Buijtendijk ten huijse van hare broeder Gerrit Samuels, sijnde deselve sieckelijk ende te bedde leggende"*[5].(Ze overleed op 9 mei 1695 in Naarden) Bijzondere bepaling die Weijntje Samuels in haar testament liet opnemen is dat zij als enige erfgenamen haar broer Gerrit en haar oudste zuster Willemijntje benoemde en dat *"Haar andere suster Geertruijt Samuels nogh haare man Johannes Verhull ooijt ietwas van haere goederen sal erven ofte profiteren, mits desen om redenen dat deselve haere suster ende man haer testatrice onlijdelicke affrontien (= beledigingen) hebben aengedaen, met haer op een onheuse ende onredelijcke maniere buijten haere huijsinge te stooten."* Blijkbaar heeft ze eerst bij haar zuster en zwager in Amsterdam ingewoond en is dit niet helemaal goed gegaan! Het is dus heel goed mogelijk dat ook zus Willemina bij haar broer Gerrit in Eemnes ingewoond heeft. De vraag is nu waar Gerrit Samuels in Eemnes woonde. Omdat er geen bewonerslijsten uit die periode bewaard gebleven zijn is er gezocht naar andere bronnen om hier iets over te kunnen zeggen. In de notariële archieven van Naarden vinden we de eerste aanwijzing. Gerrit Samuels had op 16 april 1694 samen met Jan Pieterse van Oudenaller, oud burgemeester van Eemnes, van de erfgenamen van Mr. Nicolaes Winckel de erfenis gekocht voor een bedrag van vijfhonderd gulden en vier gouden ducatons[6]. Een dag later, op 17 april 1694 verkocht Jan Pietersen van Oudenaller zijn deel weer door aan Gerrit Samuels waarmee deze eigendommen nu volledig van hem waren[7]. Deze wat ongewone transactie duidt er volgens mij op dat het hier om een nog niet verdeelde boedel ging. Helaas vermeldt deze akte niet om welke goederen het hier precies ging. Blijkbaar hadden ze samen nog meer uit deze of een andere erfenis gekocht want in een latere akte van 2 januari 1696 voor het gerecht van Baarn en de onderhorige dorpen Eemnes-Binnendijk en Eemnes-Buitendijk verklaren Gerrit Samuels en Jan Pieters van Oudenaller dat zij vele verschillende percelen landerijen in het gerecht van Eemnes-Buitendijk gezamenlijk hebben geërfd volgens de koopovereenkomst die daarvan gesloten is[8]. Weer een wat wonderlijke formulering maar die wel een bevestiging is van wat er eerder in Naarden werd gevonden. Deze akte geeft wel een opsomming van de gezamenlijke goederen. Hierin wordt naast de verschillende stukken grond in de polder ook een huis met ongeveer een driekwart akker in Thijmen Jans Erf genoemd. (Tussen Meentweg 69 en 71) De bedoeling van die akte was om door middel van loting de gezamenlijke goederen onderling te verdelen, waarbij het huis aan de Meentweg het volledige eigendom werd van Gerrit Samuels. De vraag blijft of hij hier dan voor die tijd al gewoond heeft. (Voor 1705 was deze boerderij zonder de bijbehorende gronden verkocht aan Jan Jacobsz)

Een andere aanwijzing vinden we in de verkoop op 1 mei 1695 van: "*een huijs-*

De achterzijde van het koetshuis van Stadwijk op een foto uit september 1977 (foto: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

inge, Hoff en Hofstede met drie en drie vierde ackeren te Veen en tien dammaten te Veld in Gijsbert Meijnsens Erff, voor desen gecomen van Jan Bartsen Boutsen cum suis gelegen onder Emmenes Buijtendijcx en gebruijckt wordende bij de weduwe van Gijssbert Petersz Roonen daar ten suijden de erfgenamen van Jan Janssen Damen ende ten noorden Jan Boutsen naast gelant ende gelegen sijn"[9]. Het gaat er hier om dat de erfgenamen van Jan Jansen Damen het erf ten zuiden van het Gijsbert Meijnsens Erf in 1695 in bezit hadden. Ten zuiden van het Gijsbert Meijnsens Erf ligt het Aaltjes en Jacob Gijsberts Erf (nu Wakkerendijk 46 t/m 54) het grondgebied van de voormalige buitenplaats "Stadwijk" waarvan nu alleen nog het koetshuis rest. Dit was dus toen het eigendom van de erfgenamen van Jan Jansen Damen. Helaas weet ik nog erg weinig van hem behalve dat hij in 1662 oud burgemeester en 1676 burgemeester en gadermeester in Eemnes-Buitendijk was en voor 1679 is overleden. Wel

zijn we hem al eerder tegengekomen toen hij genoemd werd in de akte waarin Sijmentje Schuijt, de moeder van Gerrit Samuels, rechten laat gelden op ¼ deel van de erfenis van haar oom Jan Jansen Damen. Het is waarschijnlijk dat via deze weg de gronden in Aaltjes en Gijsbert Meijnsen Erf in het bezit zijn gekomen van Gerrit Samuels. Onduidelijk is nog wel wanneer hier de buitenplaats Stadwijk op gebouwd is. Als Gerrit Samuels na zijn trouwen 11 januari 1686 in Naarden voor kortere of langere tijd in Eemnes is gaan wonen dan zal dat dus wel in het huis op Aaltjes en Jacob Gijsberts Erf zijn geweest.
Gerrit Samuels en Johannes Pennokius gingen in 1696 als erfgenamen van Samuel Samuels naar de heren gecommitteerden van Eemnes om de eerder genoemde uitstaande schuld van achtduizend gulden terug te vorderen; toen bleek echter dat er als gevolg van de slechte tijden na het rampjaar 1672 geen geld meer was om de schuld te voldoen en waren ze genoodzaakt om weer onverrichte zaken huiswaarts te keren[10].

Op 12 November 1705 maakte Gerrit Samuels zijn testament op en benoemde hierin zijn enige zoon Samuel Samuels als zijn enige en universele erfgenaam[11]. Hierin wordt o.a. genoemd:
"mijn Huijs, Hoff en Hoffstede mitsgaders 't land zoo te Veen als te Veld in Jacob Gijsbersz, Aaltjes, Gijsbert Mijnssens, Gerrit Kreken en Gerrit Cornelis Aalten Erven, alle onder dezen geregte." Ook hierin wordt nog geen buitenplaats genoemd, alleen een huis met erf en tuin met een aanzienlijke hoeveelheid land. Wel aardig is het om te vernemen dat hij in dit testament het bed in het huis van Caspar Ruijzendaal *"waarop ik te slapen gewoon ben"* vermaakt aan Maria Ruijzendaal, de dochter van Caspar Ruijzendaal. Blijkbaar kwam hij daar zo vaak dat hij daar een eigen bed had! Uit het testament blijkt ook dat Gerrit Samuels kostgeld aan Caspar Ruijzendaal betaalde. (Het huis van Caspar Ruijzendaal in 1705 was Wakkerendijk 30, nu het oude Raadhuis) Dat hij niet altijd in het huis in Aaltjes en Gijsbert Mijnssens Erf woonde, wordt ook nog eens bevestigd doordat in 1702 als bewoner dominee Van Rhijn staat geregistreerd. Verder wordt nog Anna Ruijzendaal, een andere dochter van Caspar Ruijzendaal, genoemd als erfgename van haar leven lang de opbrengsten van de gronden te Veen en te Veld in Tijmen Jans Erf. (tussen Meentweg 69 en 71) Met uitzondering van het huis dat toen al verkocht was aan Jan Jacobsz. De derde dochter Alida Ruijzendaal kreeg een bedrag van dertig gulden. En zoon Dirck Ruijzendaal ontving: *"mijn snaphaan, weijtas, honden en wat meer tot de jagt behoord en bij mij daar toe gebruijkt is."* Zijn op 13 oktober 1688 in Naarden gedoopte zoon Samuel mocht volgens het testament geen van de geerfde goederen verkopen voor dat hij veertig jaar oud was (dus niet voor 1728). Gerrit Samuels was op 14 november 1705 overleden en op 19 november 1705 in Naarden begraven.

Zijn zoon Samuel Samuels kwam voor 1713 van Naarden naar Eemnes waar hij werd ingeschreven in het lidmatenboek van de Hervormde Kerk van Eemnes-Buitendijk. Zes jaar later trouwde hij op 9 april 1719 in Naarden met de op 2 februari 1694 in Naarden gedoopte Maria Thierens, de dochter van Jacobus Thierens en Catharina Thierens. Samuel Samuels was schepen, raad en burgemeester van Naarden. Maria Thierens is kort hierna op 10 januari 1720 in Naarden overleden. Samuel Samuels was een rijk man, volgens het banwerkboek van Eemnes-Buitendijk bezat hij in 1718 in de polders te Veen van Eemnes de volgende gronden:

Gijsjes of Claas Coussen Erf	¾ acker de Zuider acker van den Driest tot aan de Graft	Wakkerendijk 166
Adriaan Lambertz of Jonge Japen Erf	7/16 acker, het achtereijnd van de Zuijder acker	Wakkerendijk 164
Reijer Reijerz Erven	Een halff acker ontrent in 't midden van de Zuijder acker en een voet	Wakkerendijk 128
Claas Damen Erf	Een half acker in 't midden van de middelste acker of 1 Mergen	Wakkerendijk 106
Teunis Reijers Erf	Het derde vierel ackers in de Noorder acker (300 roeden)	Wakkerendijk 104
Hocken Erf	De geheele Zuijder acker en de voorste helft van de middelste acker, 3 Mergen	Wakkerendijk 102
Gerrit Aalten Erf	Een 1/3 acker te Veen namentlijk de tweede acker van 't Zuijden van voren ¼ acker en de rest de achtereijnden van de twee middelste ackers. = 2 Morgen 400 Roeden	Wakkerendijk 66
Aaltjes en Jacob Gijsbertsz Erven **"Stadwijk"**	Het hele Erf, 4 Morgen 443 Roeden	Wakkerendijk 50
Gerrit Creken Erf	Een half acker te Veen, namentlijk in de derde acker vier stuckjes, alsse een kleijn uijtgegraven hofje, en kleijn stukje driest, het voorste stuckje bouwlandt en agter aan de Graft. 1 Mergen	Wakkerendijk 36-42
Tijmen Jansens Erf	Het hele Erf, 2 ackeren te Veen	tussen Meentweg 69 en 71

En behalve dit ook nog een huis in Naarden en vele gronden in Naarden, Laren, Huizen en Muiderberg en een huis met tuin in Amsterdam: *"Staande op de uijterse (Utrechtse) straat westsij, tussche de Keijsersgragt en Kerkstraat, daar de graver uijthangt"* getaxeerd op *f* 7.500,-[12].

Het huis aan de Utrechtse straat in Amsterdam had hij geërfd van zijn tante Geertruijd Samuels die gehuwd was met de apotheker Jan Verhul. Voor zover bekend is Gerrit Samuels na het overlijden van zijn vrouw Maria Thierens niet meer hertrouwd en in het gaarderboek van Naarden staat aangetekend dat Samuel Samuels zonder nageslacht in Eemnes is overleden. Bij zijn overlijden op

5 februari 1736 werd vermeld dat hij op Stadwijk was overleden. Hij is in de N.H. Kerk van Eemnes-Buitendijk begraven onder een grafsteen die nu nog in het koor van de Kerk te zien is. Op de grafsteen staat:

Samuel Samuels
Obiit Die V
Februarii MDCCXXXVI

De grafsteen van Samuel Samuels in het koor van de kerk van Eemnes Buitendijk (foto: Wiebe van IJken)

Op 3 augustus 1729 had Samuel Samuels in zijn testament laten vastleggen dat hij tot zijn enige en universele erfgenamen benoemde zijn tante Willemina Samuels, weduwe van de heer Johannes Pennokius in leven predikant te Naarden en indien zij al eerder was komen te overlijden haar twee kinderen Jacobus Pennokius en juffrouw Simiona Pennokius, wonende en getrouwd in Suriname. Genoemd werd: *"De huijsing, hoffstede en aanhorige landerijen in Aaltjes, Jacob Gijsbertsz, Gijsbert Meijnsz en Gerrit Creken erven onder dezen geregte."*
Ook werd Geesje Gerrits zijn hulp in de huishouding een bedrag van vijfhonderd gulden in het vooruitzicht gesteld indien zij hem tot aan zijn dood wilde blijven dienen[13].

Dominee Johannes Pennokius was op 25 november 1665 in Benningbroek geboren als de zoon van Jacobus Pennokius, predikant te Benningbroek. Hij was al op 30 december 1724 in Naarden overleden en zijn vrouw Willemina negen jaar later op 23 februari 1733 ook in Naarden. Omdat zij beiden al voor 1736 waren komen te overlijden werd de erfgenaam van eigendommen van Samuel Samuels zijn neef Jacobus Pennokius. Zijn zuster, die in Suriname getrouwd was geweest met Jacob Hengeveld, was daar al op 25 juli 1734 overleden.
Jacobus was op 13 januari 1704 in Naarden gedoopt als jongste zoon van Johannes Pennokius en Wilhelmina Samuels. Hij trouwde op 4 mei 1732 in Alkmaar met Margaretha Lakeman de dochter van Petrus Lakeman en Judith de Clercq. Dominee Jacobus Pennokius en Margaretha Lakeman laten op 20 oktober 1732 in Amsterdam een testament opmaken waaruit blijkt dat ze op dat moment beiden in Hoorn woonden.
Jacobus Pennokius werd in 1736 dus de erfgenaam van de uitgebreide bezittingen van Samuel Samuels, waaronder de huizen in Amsterdam en Naarden en de buitenplaats Stadwijk.

In de manualen van het oudschildgeld van Eemnes-Buitendijk wordt Jacobus Pennokius in 1736 dan ook als de eigenaar van de 1 ¾ akker te Veen in Aaltjes Erf en de 2 akker te Veen in Jacob Gijsbertsens Erf genoemd, de gronden behorende bij de buitenplaats Stadwijk. Een paar jaar later in 1741 staat hij ook als bewoner genoemd in een belastinglijst van Eemnes-Buitendijk. Blijkbaar zijn Jacob en Margaretha later weer terug naar Hoorn verhuisd want Jacob was op 23 februari 1761 in Hoorn overleden en Margaretha op 16 februari 1766. Na hun overlijden werd door twee getuigen bij de notaris verklaard dat zij slechts een dochter hadden nagelaten.

Dit was de op 11 mei 1736 in Alkmaar geboren Wilhelmina Pennokius die op 9 september 1759 in Hoorn in het huwelijk was getreden met Mr. Boudewijn Francois Carbasius, de zoon van Mr. Hendrik Carbasius en zijn tweede echtgenote Welmoet Pont. De familie Carbasius was een aanzienlijke familie uit West-Friesland. Mr. Hendrik Carbasius was, na de Latijnse school in Hoorn te hebben doorlopen, in 1705 in Leiden ingeschreven als student filosofie en letteren waar hij in 1710 was afgestudeerd als doctor in de filosofie. Naast nog vele andere functies was hij o.a. baljuw van Westwoud, weesmeester, schepen en hoofdofficier van Hoorn en bewindhebber van de kamer Hoorn van de Oost Indische Compagnie in de jaren 1739 t/m 1748. Hij trouwde op 27 december 1711 in Hoorn met Hester Molenwerf. Zij is echter al op 15 oktober 1715 in Hoorn overleden. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen in leven gebleven. Hendrik Carbasius hertrouwde op 25 mei 1721 in Edam met Welmoet (of Willemina) Pont de dochter van Pieter Pont en Willemoet Bouwens. Een van hun 11 kinderen was de op 16 december 1732 in Hoorn geboren Boudewijn Francois Carbasius. Hij liet zich in 1750 in Harderwijk inschrijven als student filosofie en studeerde in 1753 daar af als doctor in de rechten. Na zijn studie bekleedde hij diverse functies in Hoorn zoals o.a Schout, Schepen, weesmeester en hij was baljuw van Westwoude. Hij vertrok in 1771 of 1772 naar Stadwijk in Eemnes maar voor 1781 waren Boudewijn en Wilhelmina alweer verhuisd naar Westwoude, waar hij op 27 juli 1798 was overleden. In 1781 verhuurden ze Stadwijk aan Johannes Lublink de Jonge en op 1 februari 1785 verkoch-

De voorzijde van het koetshuis van Stadwijk op een foto uit september 1977

ten Boudewijn Francois Carbasius en Wilhelmina Pennokius Stadwijk aan Johannes Lublink de jonge[14]. De buitenplaats werd toen omschreven als een:

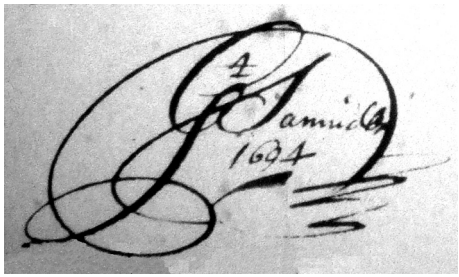

De handtekening van Gerrit Samuels

"Zekere Hofsteede genaamd Stadwijk, bestaande in eene Heeren Huizinge, thuinmanswooning, Stallinge, Koetshuis, en verdere getimmertens, op de plaats staande, de boomen en Stijger voor 't Huis, een ruime bank in de kerk te Eemnes Buitendijk, als meede de Tuinen, Laanen, Boomgaarden en Plantagien, gelijk ook al 't Driest en Boschland agter de Plaats. Strekkende de voorschreeve Hofsteede en landerijen van de Hoogeweg af tot aan de Goijergragt toe, te zamen groot tegen Zeven en een half Morgen"

Lublink de Jonge verkocht Stadwijk op 27 maart 1813 weer aan Jacob Nagel en Mr. Arnoud Laan[15].

Tot zover dit deel over de geschiedenis van Stadwijk. De verdere geschiedenis van Stadwijk is al eerder beschreven in het artikel: Wakkerendijk 44a t/m 52 Stadwijk en Koetshuis in HKE 21 no. 4 Blz. 259 t/m 273.

Bronnen:

Oud Archief Eemnes (OAE): Notariële en oud rechterlijke archieven

Oud Archief Baarn (OAB): Oud rechterlijke archieven

Het Utrechts Archief (HUA): Notariële archieven

Stadsarchief Naarden (SN): DTB Naarden en Notariële archieven Naarden

Genealogie Carbasius, Dr. J.F. Wendte, bibliotheek NGV code 108 CARB

Geschiedenis van het huis De Graver, door W.M.C. Regt, 19e jaarboek van het genootschap Amstelodamum

Noten:

1. SN: Notarieel 3689 Akte: 74
2. SN: Notarieel 3689 Akte: 45
3. SN: Notarieel 3703 Akte: 15
4. SN: Notarieel 3690 Akte: 27
5. OAB: Dorpsgerecht Akte: ? d.d. 21-04-1695
6. SN: Notarieel 3702 Akte: 13
7. SN: Notarieel 3702 Akte: 15
8. OAB: Dorpsgerecht Akte: 59 d.d. 02-01-1696
9. HUA: Notarieel U123a2 Akte: 23
10. SN: Notarieel 3717 Akte: 3
11. OAE: Notaris Willem Verweij Akte: 38 d.d. 12-11-1705
12. SN: Gaarder archief Naarden GAA 1 pag. 212 t/m 215
13. OAE: Notaris Willem Verweij Akte: 87 d.d. 03-08-1729
14. HUA: Notarieel U267a2 Akte: 50
15. HUA: Notaris Hendrik van Ommeren Akte: 553

Opening tentoonstelling

De Eemnesser Boer, vroeger en nu

De opening was in de Oudheidkamer op zaterdag 10 oktober. Bijna alle genodigden hadden foto's of informatie geleverd voor de inrichting van de tentoonstelling. Velen kenden elkaar, waardoor de opening ook een gezellige reünie was van ongeveer 60 aanwezigen. Na de openingswoorden van voorzitter Chris Houwer, vertelde Rom van der Schaaf iets over het tot stand komen van de tentoonstelling. Han van Oostrum, gekleed in oud Eemnesser boerendracht, haalde vervolgens zijn herinneringen op van het maaien en binden van rogge, zoals hij dat reeds als jongen op de Driest achter Wakkerendijk 188 veel heeft gedaan.

De inrichting van de Oudheidkamer is anders dan bij vorige tentoonstel-

Han van Oostrum en Rom van der Schaaf trekken de lakens weg van de panelen en vitrines met foto's en teksten over de vier verplaatste boerderijen.

Na de opening was er veel aandacht voor de tabellen met bedrijfsgegevens over de situatie Vroeger en Nu van de vier verplaatste boerderijen .

lingen, doordat extra panelen zijn aangeschaft, die in het midden staan. Ook zijn er twee doorlopende DVD-presentaties. Achterin draait op flatscreen een filmpje van loonwerk met grote machines voor het landwerk (duur ca 10 minuten). Op de muur links toont een beamer doorlopend foto's van melken en landwerk vroeger en nu (duur ca 5 minuten; met ondertitels). Verdeeld over acht thema's kunt u meer dan 200 foto's zien, die samen met de teksten en tabellen een beeld geven van de vooruitgang in de laatste 80 jaar. Maar voor een deel van de bezoekers zijn de oude foto's het mooiste, door de herinneringen die opkomen. De tentoonstelling is nog te zien tot begin april; elke zaterdag van 14.00 tot 16.00 uur.

Han van Oostrum vertelt over het zware handwerk van vroeger.

De Eemnesser Boer, vroeger en nu

ROM VAN DER SCHAAF

Een tentoonstelling met deze titel is in de Oudheidkamer geopend op 10 oktober 2009. Een groot deel van de inhoud wordt in dit artikel gegeven. Het gaat vooral over veranderingen in de laatste 80 jaar. De tentoonstelling toont tien keer zoveel foto's als hier zijn opgenomen. De tentoonstelling is nog te zien tot begin april 2010.

Samenvatting veranderingen

Eeuwen lang was landbouw de belangrijkste bron van inkomsten voor de Eemnessers. Maar vanaf 1960 is Eemnes sterk gegroeid, van ongeveer 2700 tot

Meentweg 65, 67 en 69 omstreeks 1977. Familie Eek woonde op nr. 67, maar gebruikte enkele jaren vóór de verplaatsing naar Korte Maatsweg 2 ook bijgebouwen van nr.69.

Korte Maatsweg 2; het nieuwe bedrijf van Johan Eek in 2006.

9000 inwoners. Geleidelijk is het dorp veranderd in een plaats waar vooral forensen wonen, die hun inkomsten elders verdienen. Toch is de melkveehouderij nog belangrijk voor de karakteristiek van het dorp. De wijze van werken en het leven van de boeren en hun gezin is sterk veranderd in de afgelopen 100 jaar. Dat geldt ook voor het aanzien van de polder en de bebouwing. Gelukkig zijn er veel tastbare herinneringen bewaard gebleven in de structuur van het land en door het lint van oude boerderijen.

Bij de eerste ruilverkaveling, omstreeks 1940, werden de meeste wegen in de polder aangelegd. Daardoor werd de bereikbaarheid van de percelen sterk verbeterd en het eeuwenoude recht van overpad kon worden afgeschaft. Door de tweede ruilverkaveling, omstreeks 1990, kregen veel boeren de kans voor het bouwen van een nieuwe boerderij met voldoende land rondom. Daardoor kan het melken helemaal binnenshuis worden gedaan.

Gedwongen door de economie en technische mogelijkheden zijn de werkzaamheden op de boerderij grootschaliger geworden en worden ze door minder mensen gedaan. Helaas is het werk nu dikwijls meer individualistisch. Herinneringen aan de vroegere relatie tussen mensen zijn nog te lezen in publicaties en te zien op oude foto's en enkele films.

Veel boeren hebben hun bedrijfsvoering kunnen aanpassen aan de eisen die door de economie worden opgelegd. Daardoor zijn er nog ruim 20 boerderijen met voldoende opbrengst van de melkproductie. Voor het aanzien van de polder hopen veel mensen, dat de koeien 's zomers in de wei blijven lopen. Maar door de opkomst van melkrobots zou dat sterk kunnen verminderen.

Verplaatste boerderijen
Tot omstreeks 1960 gaf de ligging van de boerderijen langs de Wakkerendijk en Meentweg weinig knelpunten. Maar daarna ontstonden geleidelijk belemmeringen voor een gezonde bedrijfsvoering.
Vooral waren dat:
- Oversteek Wakkerendijk moeilijk door toename autoverkeer.
- Hinderwet voor veehouderij naast panden met woonbestemming.
- Meer melkkoeien gewenst voor hogere welvaart.
- Moderne bedrijfsvoering nodig wegens gestegen loonkosten.

Rond 1975 vonden enkele boeren een oplossing, door een nieuwe boerderij te bouwen in de polder, op hun land ongeveer tegenover de oude boerderij. Begin jaren 1990 kregen door de ruilverkaveling meer boeren de gewenste extra ruimte in een nieuwe ligboxenstal met aangrenzend voldoende weiland.

Voor de tentoonstelling hebben vier Eemnesser boeren meegewerkt om de verandering van oude naar nieuwe vestiging voor hun bedrijf samen te vatten. In de tabellen 1 t/m 4 wordt het resultaat weergegeven. Opvallend is bij alle vier de grote stijging van de melkproductie per jaar. Door een verschillende beginsituatie vóór de verplaatsing loopt de stijging van de productie per koe uiteen van 25 tot 100 %. Maar door het grotere aantal koeien is de totale melkproductie bij alle vier meer dan verdubbeld.

De tabellen tonen ook een grote verandering van het werk. Vroeger werd veel werk in piekperiodes gedaan door medewerking van alle familieleden en onderlinge hulp van buren. Nu is de inzet van grote machines normaal geworden. Bij werk op het land worden die vaak met ervaren bestuurders gehuurd van loonwerkbedrijven. Voor andere aspecten zijn er tamelijk grote verschillen tussen deze vier boeren. Zie daarvoor de vier tabellen.

Tabel 1

In 1978 naar polder verhuisde boer Rinus vd Tweel

Belangrijkste redenen tot verplaatsing:

Uitbreiding van de veestapel.[1]
Modernisering van stallen en melkproductie.
Hogere melkproductie door betere veestalling.
Mogelijkheid verkrijgen bouwvergunning artikel-19-procedure.

Bedrijfsgegevens

Adres	Oude boerderij 1978 Meentweg 69	Nieuwe boerderij 2008 Meentweg 14
Oppervlak land [2]	32 ha	39 ha
Aantal kavels	5	2
Aantal melkkoeien	65	ca 60
melkproductie	4500 liter per koe / jaar Totaal ca 270.000 liter / jaar	9400 liter per koe / jaar Totaal ca 550.000 liter / jaar
Aantal jongvee	45	40
Aantal vleesvee	Geen	Geen
Ander vee	25 kippen [3]	Geen
Personeel [4]	3 werkende familieleden Inhuur loonwerkers	Inhuur van loonwerkers
Bijzonderheden	Tot 1988 gewerkt als maatschap van 3 gezinnen[1].	

Terugblik

Rinus is tevreden over het resultaat van de verplaatsing. Met name door de moderne stal, melkverwerking, mestverwerking en ligging van het land en de sterke stijging van opbrengst per koe.
De stijging van de melkproductie per koe is verkregen door:

Fokkerij (grotere koeien, die meer eten),
Beter voer door nieuwe grassoort en snel inkuilen na maaien,
Bijvoer met maïs in de ligboxenstal.

Toekomst

Geen plan voor wezenlijke verandering.

Noten:

1 Tot 1971 waren er slechts 30 à 35 melkkoeien. De verplaatste boerderij is gestart als maatschap van twee broers en vader Van den Tweel. Omstreeks 1985 waren er 110 melkkoeien, maar het aantal moest worden verlaagd tengevolge van de melkquotering.
2 Van de 39 ha land in 2008 is een deel gepacht.
3 Er waren bij de oude boerderij ook 2 paarden, maar alleen voor hobby.
4 Tot 1973 was er een inwonende knecht. Inhuur loonwerkers was aanvankelijk voor binnenhalen van gemaaid gras en voor onderhoud sloten. De laatste jaren ook voor injecteren gier.

Tabel 2

In 1980 naar polder verhuisde familie Seldenrijk

Belangrijkste redenen tot verplaatsing:

± 1975 is advies gevraagd tav groei en modernisering.
Daardoor geheel nieuw bedrijf gebouwd en oude pand afgestoten.

Bedrijfsgegevens

Adres	Oude boerderij 1978 Wakkerendijk 260	Nieuwe boerderij 2008 Wakkerendijk 61
Oppervlak land [1]	44 ha	80 ha
Aantal kavels	4	3 [2]
Aantal melkkoeien	ca 60	ca 105
Melkproductie	6500 liter per koe / jaar Totaal ca 390.000 liter / jaar	8100 liter per koe / jaar [3] Totaal ruim 850.000 liter / jaar
Aantal jongvee	ca 25	ca 70
Aantal vleesvee	Geen	geen
Ander vee	30 fokzeugen	geen
Personeel	1 knecht Inhuur loonwerkers voor: onderhoud sloten. Soms losse krachten voor binnen halen gemaaid gras.	Een medewerker voor 80% [4] Inhuur loonwerkers voor: binnen halen gemaaid gras, bewerken maïsland en onderhoud sloten.
Bijzonderheden		Weidevogels: ca 40 nesten / jaar

Terugblik

De keuze van vader Mijno ca 1978 is juist gebleken. Gelukkig was de groei in melkproductie al gerealiseerd toen in 1983 de melkquotering kwam.
Voordeel door de ruilverkaveling: begin jaren 1990 kwamen ca 10 gehuurde kavels bij de eigen huiskavel te liggen.

Toekomst

Op grond van een gevraagd advies is er nu een voornemen tot verdere uitbreiding. Daarvoor is een grote extra stal nodig. Deze stap is vergelijkbaar met de verhuizing van vader Mijno omstreeks 1978.

Noten:

1 Van de 44 ha in 1978 was een klein deel huur. Van de 80 ha in 2008 is een groot deel huur.
2 Van de 80 ha in 2008 ligt 73 ha als huiskavel bij de boerderij. De overige 7 ha is verdeeld over 2 door openbare weg gescheiden kleine kavels, één voor jongvee en één voor maïs.
3 De 8100 liter / jaar is een economische afweging tussen kosten en opbrengst (oa voer, melkquotum, melkprijs). Dus niet de maximaal mogelijke productie per koe.
4 Boer Pieter werkt voor ca 20% van zijn tijd voor de provincie. Die tijd wordt voor een deel gecompenseerd door de medewerker.

Tabel 3

In 1993 naar polder verhuisde familie Van Oostrum

Belangrijkste redenen tot verplaatsing:

Uitbreiding van de veestapel.
Problemen i.v.m. hinderwet t.o.v. buren.
Meer efficiënte moderne bedrijfsvoering.
Vergroting van de productie per koe.
Kans door ruilverkaveling.

Bedrijfsgegevens

Adres	Oude boerderij 1993 Wakkerendijk 188	Nieuwe boerderij 2008 Geerenweg 6
Oppervlak land [1]	27 ha	44 ha
Aantal kavels	5 eigen + 1 huur	1 eigen + 7 huur [2]
Aantal melkkoeien [2]	ca 50	ca 70
Melkproductie 3	5500 liter per koe / jaar Totaal ca 265.000 liter / jaar	8200 liter per koe / jaar Totaal ca 550.000 liter / jaar
Aantal jongvee	ca 25	ca 45 [4]
Aantal vleesvee	geen	geen
Ander vee [5]	20 varkens en 1 beer 2 paarden tot 1965 1 stier (naast gebruik KI)	25 schapen 1 stier (naast gebruik KI)
Personeel	Bij hooibouw wederzijdse hulp van buren. Tot ca 1960 hulp van enkele zusters.	Inhuur van loonwerkers voor mest rijden, onderhoud sloten en bewerken maïsland. Vader werkt mee [6].
Bijzonderheden		Weidevogels: ca 50 nesten / jaar

Terugblik

De doelstellingen van de verplaatsing zijn bereikt. Oude bedrijf zou onvoldoende inkomsten geven en ook gestopt door hinderwet.

Toekomst

Meer dan 10 jaar levert het bedrijf 1e klas melk; dat wil men zo houden. Er is geen plan voor wezenlijke verandering.

Noten:

1 Van de 27 ha in 1993 was 23 ha eigendom. Van de 44 ha in 2008 is 33 ha eigendom.
2 De 7 gehuurde kavels worden alleen gebruikt voor verkrijgen hooi en kuil en afzet van gier. De koeien lopen dus uitsluitend op de grote eigen kavel bij de boerderij.
3 Een deel van het melkquotum is gehuurd, zowel op de oude als de nieuwe boerderij.
4 Het jongvee wordt op de nieuwe boerderij geheel in de stal gehouden.
5 Omstreeks 1965 is een tractor aangeschaft, ter vervanging van de paarden. Voor hobby waren bij de oude boerderij ook 15 kippen en zijn bij de nieuwe boerderij 15 kippen, een paard en 2 pony's.
6 Doordat vader meewerkt, kan boer Gert-Jan voor een deel van de tijd elders loonwerk doen. Totaal werkt ongeveer 1,5 kracht op de boerderij.

Tabel 4

In 1994 naar polder verhuisde boer Johan Eek

Belangrijkste aanleidingen tot verplaatsing:

Noodzaak meer efficiënte bedrijfsvoering +
Kans door ruilverkaveling +
Plan gemeente Eemnes voor uitbreiding Noordbuurt.

Bedrijfsgegevens

Adres	Oude boerderij 1988 Meentweg 67	Nieuwe boerderij 2008 Korte Maatsweg 2
Oppervlak land [1]	25,5 ha	35 ha + 18 ha Natuurmonumenten
Aantal kavels	7	3 + 1
Aantal melkkoeien	30	80
melkproductie	6000 liter per koe / jaar Totaal ca 180.000 liter / jaar	8000 liter per koe / jaar Totaal ca 650.000 liter / jaar
Aantal jongvee	30	Vanaf 3 mnd naar andere boer
Aantal vleesvee	50	0
Ander vee	2 paarden tot ca 1975 [2]	100 schapen op land Natuurmon.
Personeel	Gezin werkt mee + Samenwerking buur	Ca 1/4de man / jaar + Inhuur van loonwerkers
Bijzonderheden		200 zonnepanelen voor 30.000 kwh/ jr Weidevogels: ca 80 nesten / jr

Terugblik

Als we niet waren verhuisd naar de nieuwe boerderij hadden we het bedrijf enkele jaren na 1994 moeten stoppen.
Nu loopt het bedrijf goed.
Het resultaat is een compromis tussen wensen en financiële middelen.

Toekomst

Is mede afhankelijk van ambitie van de kinderen.
Er wordt gedacht aan groei tot 100 à 200 melkkoeien.
Dan is een melkrobot nodig, waardoor het melkvee waarschijnlijk niet meer in de wei zal lopen.

Noten:

1 Van 35 ha land in 2008 is deel gepacht en 18 ha van Natuurmonumenten is geheel gepacht.
2 Omstreeks 1975 is een tractor aangeschaft, ter vervanging van de paarden.

Melkles 1938 aan een groep achter Wakkerendijk 154 van Huiden.
Vlnr: Evert Huiden, Geertje Renkens, Cor Hoogeboom, Alex Rubens en Jan van Schie.

Melken

In 1940 waren er in Eemnes ongeveer 130 gezinnen met melkkoeien. Een aantal van hen was voor die tijd een grote boer met 20 tot 25 melkkoeien, maar er waren veel boertjes met minder dan 10 koeien. Alle kleine en middelgrote boeren moesten toen zorgen voor extra inkomsten. Nu zijn er ruim 20 boeren met economische productie. Die leveren samen waarschijnlijk meer liters melk dan de 130 boeren tezamen omstreeks 1940. Tabel 5 geeft de toename van de melkproductie per koe en veranderingen van de prijs per liter over een lange tijd. De tabel laat o.a. zien, dat in de afgelopen 100 jaar de productie per koe bijna is verdrievoudigd, maar dat de economisch vergelijkbare prijs (= waarde) per liter nu lager is dan toen.

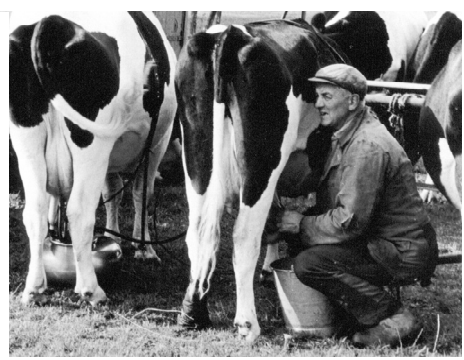

Omstreeks 1980 werd na het melken door de machine nog met de hand nagemolken. Hier Fok Keizer van Seldenrijkweg 2 (foto Ernst Nieuwenhuis).

Tot ongeveer 1950 was hier melken met de hand normaal. Een goede melker deed zes koeien per uur. Om de zoons en dochters van de boeren vakkundig te leren melken werden er omstreeks 1935 en lange tijd daarna aan tientallen jongeren melkcursussen gegeven. Vanaf 1950 schakelden geleidelijk alle boeren

Tabel 5

Ontwikkeling melkproductie en melkprijs

Door selectief fokken en extra voeding verbeterde de melkproductie. Doordat de melkprijs nu meer afhankelijk is van vraag en aanbod op de wereldmarkt, moeten de boeren rekening houden met grotere veranderingen van de melkprijs.

Jaar	Per koe / jaar	Melkprijs / liter	
		Prijs toen	Waarde 2008
1800	2000 kg	onbekend	--
1900	3000 kg	ca *f*0,04	ca €0,47
1965	4500 kg	ca *f*0,35	ca €0,78
2000	8500 kg	ca *f*0,75	ca €0,41
2008	8500 kg	€0,33 tot €0,42	ca €0,36
2009	8500 kg	€0,18 tot ca €0,30?	ca €0,24 ??

Melkles ± 1938 aan een groep dames, tegenover Wakkerendijk 42 van Makker.
Vlnr: staand 1e Bep van Gelder (geb. 1922), 2e instructeur Jan van Zijl,
3e Mien Rigter (geb. 1922), 4e Fenna van Gelder (geb. 1920), 5e Lies Houtveen;
zittend 1e Marie Makker (geb. 1921), 2e Mie vd Wardt (1915-1987), 3e ?Martje van Klooster,
4e Mart Rosweij (geb. 1919).

Het koppel van Aalt Roodhart (Meentweg 113) in 1988 bij de weidewagen (foto Gerard Roodhart).

De melkput op Geerenweg 6, met Han van Oostrum (foto Désirée van Oostrum).

machinale hulpmiddelen in. De redenen waren: verminderen van de hoeveelheid menselijke arbeid per liter melk en het kunnen houden van meer melkvee.

Een koe van Kees Groenestein (Wakkerendijk 35) wordt gemolken door de melkrobot (foto Rom vd Schaaf).

Voor het machinaal melken kunnen we drie fasen onderscheiden:

1. Leidingen door de gehele stal en 's zomers gebruik van de weidewagen. Die werd later vervangen door de doorloopwagen. Terwijl het vee 's zomers vaak in de polder liep, kon men het bedrijf aan de westkant van Wakkerendijk en Meentweg handhaven. Aanvankelijk melkten de boeren nog met de hand na, onder andere om uierontsteking te voorkomen. Door verbetering van de machines en vergroting van de veestapel is dat tot ± 1990 geleidelijk afgeschaft.
2. Ligboxenstal met daarbij een melkput voor gelijktijdig melken van een groep van 8 tot 16 koeien. Dat kan alleen als de boerderij direct grenst aan de weilanden. Verplaatsing van de boerderij was daarom dikwijls noodzakelijk. Bij deze bedrijfsvoering ontstaat een grotere productie, doordat men ook in de zomer bij het melken bijvoer geeft. Voor dit bijvoer wordt een deel van het grasland vervangen door maïsbouw.
3. Melkrobot voor een geheel automatisch melkproces. In 2005 kreeg als eerste Eemnesser boer de familie Van Laar (Wiggertsweg 1) een melkrobot. Inmiddels zijn er vier boeren met een melkrobot en er zullen meer volgen. Dit is een grote verandering voor de boer. Zijn dagindeling verandert, doordat hij niet meer twee keer per dag enkele uren bezet is met melken. Daarentegen moet hij dag en nacht storingen in het proces kunnen verhelpen.

Met de introductie van de ligboxenstal of soortgelijke grote stallen, kan de boer besluiten om het vee in de zomer niet meer dagelijks in de wei te laten lopen. In Eemnes komen in de zomer alle koeien nog wel in de wei. Maar door gebruik van de melkrobot liet C. Groenestein (Wakkerendijk 35) in 2009 dagelijks slechts de helft van het vee naar buiten.

Werk op het land

In de polder (te Veld) was er vroeger hooiland en weiland. Tot midden jaren 1930 leverde verkoop van hooi veel inkomsten. Het hooi uit deze polder was van bijzondere kwaliteit door de vrijwel jaarlijks terugkerende overstroming met slibrijk zeewater. Het werd o.a. verkocht aan boeren ten zuiden van Utrecht en in de omgeving van Amersfoort. Na aanleg van de afsluitdijk (1932) waren de overstromingen voorbij. Naar men zei, verminderde daardoor de kwaliteit en daalden de inkomsten. Maar waarschijnlijk daalden die ook door afgenomen vraag door de crisis, gebruik van kunstmest bij boeren elders in het land en door vermindering van het aantal paarden in de landbouw. Al vóór de Tweede Wereldoorlog werd er vrijwel geen hooi meer geleverd aan gebruikers buiten Eemnes.

Aan de westkant van de Wakkerendijk en Meentweg (te Veen) was er naast weiland ook akkerbouw en wat bosbouw. Dit gedeelte werd de Driest genoemd. De akkerbouw was grotendeels voor eigen gebruik van de Eemnesser boeren. De oogst werd gebruikt als veevoer en voor het eten van de mensen. Tussen boeren onderling was er ook ruilhandel. Dat was gedeeltelijk in de vorm van het leveren van arbeidskracht in ruil voor een deel van de oogst. Veel Eemnessers herinneren zich nog de korenvelden aan beide kanten van de Laarderweg. Maar naast rogge, haver en gerst werden er ook veel bieten en aardappelen verbouwd en omstreeks 1900 ook nog knollen en boekweit.

De wagen met hooi van Drikus en Kees van der Wardt (Wakkerendijk 134) staat klaar om het hooi naar Amersfoort te brengen (1937).

Tot ongeveer 1930 werden in Eemnes geen machines gebruikt. Als eerste kwam de maaimachine, getrokken door twee paarden. Geleidelijk namen meer machinale hulpmiddelen het handwerk over. De tractor verving de paarden. De machines werden ook groter en duurder. Sedert ongeveer 1980 worden veel seizoenswerkzaamheden uitgevoerd door loonwerkers, die de kostbare machines met ervaren

bestuurders verhuren aan de boeren. Tabel 6 geeft de meest voorkomende soorten loonwerk, die Loonbedrijf Post doet voor de boeren. In de tabel staat ook de verhouding van de omvang per soort werk in 1980 en 2008.

Kort voor aanleg van de A27 werd langs de Laarderweg nog rogge gezaaid. Hier zaait Joop Blom van Meentweg 37 voor de gebroeders Gert en Kees Roothart van Laarderweg 40 (foto ± 1972 door Ernst Nieuwenhuis).

Bij de meeste boeren is het gieren uitbesteed werk (foto Bert Post).

Tabel 6

Landwerk dat de boer laat doen

Vroeger was het allemaal handwerk. Dat werd gedaan door het eigen gezin, met hulp van buren of door vaste of losse betaalde arbeiders.
Voor de moderne boer is uitbesteding van werk een normale zaak.

Verdeling werkzaamheden Loonbedrijf Post

Soort werk	Omvang in % 1980	Omvang in % 2008
Mest rijden en injecteren	10	9
Maaien gras	35	1
Binnenhalen gemaaid gras / hooi	15	40
Maaien en binnenhalen maïs	0	8
Onderhoud sloten	20	23
Totaal overige boerenwerk	20	19
Totaal loonwerk voor boeren	100 %	100 %

Dus maaien van gras doen veel boeren nu zelf.

De deel en het erf

De boer en zijn gezin brachten vroeger veel tijd door op de deel. De foto's in de tentoonstelling laten iets zien van de gemoedelijke sfeer, in tegenstelling tot de grote nieuwe stallen van naar de polder verplaatste boerderijen. Vergeleken met de huidige situatie, waren het in materieel opzicht armoedige toestanden. De moderne boerengezinnen zouden er niet meer in willen wonen. Toch schikte men zich er eeuwen lang in.

De foto's van het erf van vóór globaal 1950 geven een gezellige gemoedelijke indruk. Waarschijnlijk was het leven van de kleine Eemnesser gemeenschappen vroeger ook zo. Door de noodzakelijke schaalvergroting en mechanisatie heeft het erf tegenwoordig een heel ander aanzien.

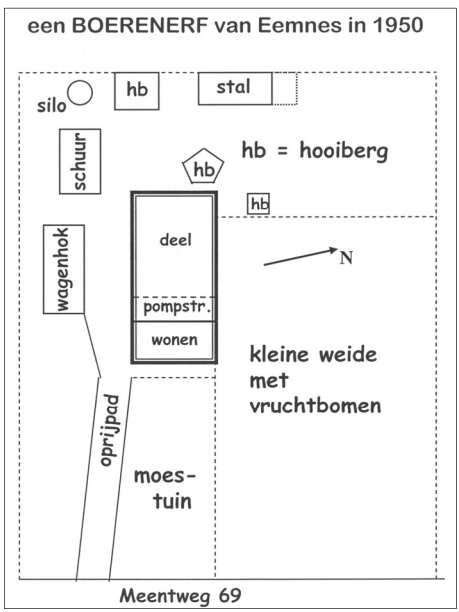

De indeling van het boerenerf was vroeger heel functioneel. Dicht bij het woongedeelte was het domein van de vrouw. Daar was de moestuin, waar groenten en aardappels voor het gezin werden geteeld. Soms was daar ook de boomgaard en groeide er een deel van het varkensvoer. Op het erf grenzend aan de deel was het domein van de boer. Daar stond de hooiberg dicht bij de deur van de stal en iets verder was de mesthoop. Een siertuin kende men dus lange tijd niet.

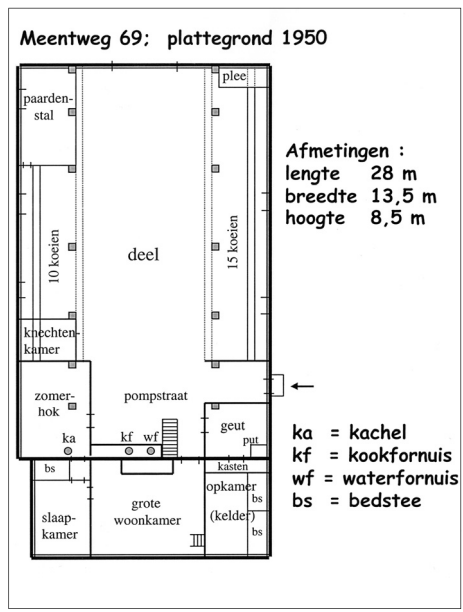

Deze plattegrond van Meentweg 69 in 1950 is een voorbeeld van de indeling van veel oude boerderijen. We zien naast de deel het "zomerhok" met kachel, op de deel het kookfornuis, het waterfornuis en boven de stal de "knechtenkamer". In het voorhuis zijn de bedsteden.

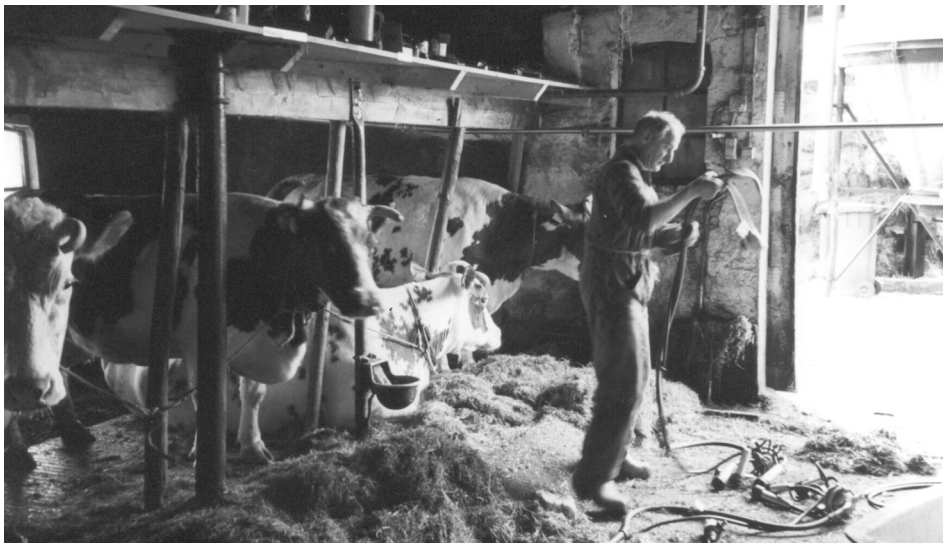

Omstreeks 2000 leek de deel van Meentweg 75, bij Kees van Beijeren, nog op de situatie lang geleden, maar er werd wel machinaal gemolken (foto Rom vd Schaaf).

De stal van Meentweg 14, bij Rinus van den Tweel, in mei 2009. Na het melken eten de koeien, voordat ze de wei in gaan (foto Rom vd Schaaf).

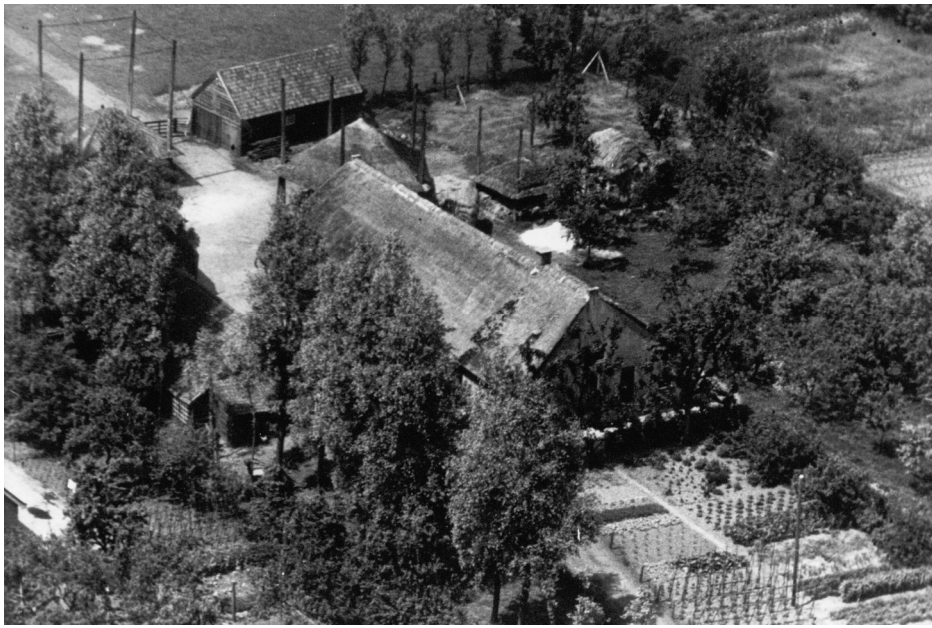

Deze luchtfoto van Meentweg 69 omstreeks 1952 toont een vroeger gebruikelijke indeling.

Het erf van Wakkerendijk 61, bij Pieter Seldenrijk, is een voorbeeld van een modern erf, met silo's en grote werktuigen (foto Rom vd Schaaf).

Meentweg 37 in 1967. Rijksmonument (foto RDMZ-archief Kleinhoven)..

Meentweg 37 begin 2006 (foto Wiebe van IJken).

Een Rijksmonument aan de Wakkerendijk 116 omstreeks 1960.

Het zelfde pand in 2009 (foto Rom vd Schaaf).

Aanzicht boerderijen

De agrarische historie van Eemnes is vooral zichtbaar door het lint van boerderijen langs de Wakkerendijk en Meentweg. Door vergelijking van foto's van vroeger en nu, blijkt dat er in enkele tientallen jaren grote verschillen zijn opgetreden. De verschillen zijn het gevolg van de overgang van agrarische bestemming naar woonbestemming. Voor de adressen van de Monumentenlijst is de verandering van het pand zelf niet erg groot. Vanaf de weg gezien is het verschil meestal beperkt tot het dak met tuimelramen, dakkapellen en een extra schoorsteen. Dikwijls is het totale beeld toch ingrijpend gewijzigd door het aanzien van het erf. Door de aanplant van hoge heggen en vervanging van moestuin of boomgaard door een villatuin is het karakter van boerderij dikwijls verdwenen. Ook het verdwijnen van de rijk gevulde hooibergen geeft een groot verschil. Voor enkele adressen met oude panden worden foto's getoond van het aanzien vroeger en nu. Boven een goed en slecht voorbeeld.

Slotopmerkingen

Van de acht thema's van de tentoonstelling, zijn er in dit artikel zes behandeld. Het thema "ruilverkavelingen" is alleen kort genoemd in de samenvatting. Over dat onderwerp zal later een afzonderlijke publicatie verschijnen. Ook het thema "fokveedagen" is niet behandeld, omdat het onderwerp is besproken in HKE-kwartaalblad 2005 nr. 2.

Allen die hebben bijgedragen met informatie voor de tentoonstelling worden bedankt, maar in het bijzonder de vier verhuisde boeren, die zeer openhartig de bedrijfsgegevens van vroeger en nu hebben bekend gemaakt.

Literatuur:

De uitwegen in den polder van Eemnes, door Mr. L.J. van Apeldoorn, Amsterdam 1936.
Eemnes, randgemeente van het Gooi, door dr. W.Sleumer Tzn, Stichting Universitaire uitg. Amsterdam 1950.
Vogels in het Eemland, door J.J.Smit en R.J.S.Terlouw, uitg. Utrecht 1991.
Artikel: Meentweg 69 / 67b en de familie Van den Tweel, door Rom van der Schaaf, HKE 2001 nr 1, blz 5-20.
Artikel: Verbetering fokvee in Eemnes, door Rom van der Schaaf, HKE 2005 nr 2, blz 53-68.
Eemland in verandering, redactie Jelle Vervloet en Simon van den Bergh, Uitgeverij Matrijs 2007.

Het mennegat tegenover Wakkerendijk 118 omstreeks 1930. We kunnen ons nauwelijks voorstellen, dat de dijk er toen zo uitzag. Hier komen Teus en Antoon (links) Stoutenburg terug van harken in de polder (foto Gerard Stoutenburg).

De voortgang van het ‘Eemnesser Klokkenplan’

FOEKE DE WOLF

Het is even stil geweest rond het Eemnesser Klokkenplan, al betekent dat niet dat er in de afgelopen maanden niets gebeurd is.
Zo hebben heel wat Eemnessers op 19 september, tijdens het Open Huis van de BEL-combinatie, het fraai gerestaureerde 17de-eeuwse uurwerk van het Dikke Torentje kunnen bewonderen dat nu een museale opstelling in de hal van het nieuwe gemeentehuis heeft gekregen. Enkele dagen eerder, op 14 september, was het uurwerk officieel in werking gesteld door wethouder Nico Seure, nadat ir. Loek Romeyn, voorzitter van de ‘Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk’, een korte toelichting op de restauratie had gegeven
Het weer in oorspronkelijke staat teruggebrachte uurwerk moet, net als eertijds, met de hand worden opgewonden. Daarna loopt het zo’n 15 uur aan één stuk, waarna het opnieuw moet worden opgewonden. Natuurlijk zou je het graag wat langer zien lopen, maar door de beperkte hoogte van de hal van het gemeentehuis kunnen de gewichten minder hoog worden opgedraaid dan in een toren. Dat is dan ook de voornaamste reden waarom het uurwerk niet permanent

Klepel grote klok met korte vlucht en hulpgewicht.

loopt, zoals sommigen hadden verwacht. Nu wordt het alleen bij speciale gelegenheden in werking gesteld.
Onlangs heeft de ‘Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk’ ook een bestek opgesteld voor de restauratie van het uurwerk in de toren van de Hervormde kerk in Eemnes-Buiten.
Het doel van deze restauratie is het uurwerk zo in te richten dat het weer volledig in gebruik kan worden genomen. Daarvoor zijn echter wel enige extra voorzieningen nodig in de vorm van een automatisch opwind- en gelijkzetsysteem. Het opwindsysteem zorgt ervoor dat de aandrijfgewichten elektrisch worden opgewonden zodra ze hun laagste stand hebben bereikt. Met het gelijkzetsysteem wordt het uurwerk tweemaal per etmaal gelijk gezet. De iets te snel ingestelde slinger wordt dan door een elektromagneetje korte tijd even vastgehouden en op het juiste moment weer losgelaten. De door een DCF-klokje aangestuurde ´slingervanger´ zorgt ook voor de overschakeling van zomer- naar wintertijd en omgekeerd. De klok wordt daartoe gedurende één uur, resp. 23 uur stilgezet. De extra voorzieningen worden separaat aangebracht en grijpen niet in op de constructie van het oorspronkelijk geheel mechanisch werkende torenuurwerk. Hierdoor kan het uurwerk ´onbemand´ functioneren en aan alle hedendaagse eisen voldoen, zonder dat het historische karakter geweld wordt aangedaan.

Klepel grote klok met lange vlucht.

Met de luidklokken in het Dikke Torentje doen zich nog steeds enkele problemen voor. Tijdens de ingebruikname op 5 mei wilden beide klokken pas luiden nadat de klepels provisorisch met hulpgewichten waren verzwaard (zie foto 1). Dit probleem werd veroorzaakt doordat de slingertijd van de klepels iets te kort was in vergelijking met de slingertijd van de klokken. Daarom plaatste de klokkengieterij Kon. Eijsbouts in september trager slingerende klepels met een extra lange vlucht (zie foto 2) maar dit veroorzaakte weer aanvaringen met de balken van de eikenhouten klokkenstoel. Voor de ‘Gooi en Eemlander’ waren deze problemen zelfs aanleiding tot het plaatsen van een artikel over een ´klepelcrisis´ in het Dikke Torentje. Even zag het ernaar uit dat de voor de

Open Monumentendag aangekondigde demonstraties moesten worden afgelast, maar gelukkig kon nog net op tijd een oplossing worden gevonden, door de klepel van de grote klok iets in te korten en uit twee balken wat stukken weg te zagen. Zo konden de klokken op 12 september toch nog viermaal worden geluid door het Eemnesser Klokkenluidersgilde onder leiding van Jaap Frantsen.
De kleine klok luidt en klinkt nog niet helemaal zoals het hoort en mogelijk zullen aan de klepel van deze klok nog enige correcties worden aangebracht.

Intussen kijken we nog steeds uit naar een geschikte ´tweedehands´ klok voor de toren van de Hervormde kerk in Eemnes-Buiten. Zoals al bericht in het juninummer, was het bijna gelukt een 800 kg zware klok van de voormalige Mariakerk in Soest aan te kopen, maar helaas was een kerkgenootschap uit Elspeet ons met het uitbrengen van een bod net een dag voor.
Voorlopig houdt het klokkenplan ons dus nog wel even bezig.

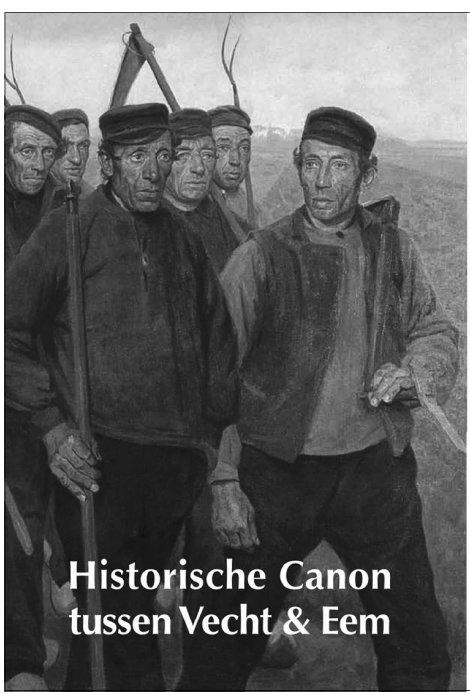

Historische Canon tussen Vecht & Eem

In 23 geïllustreerde vensters wordt de regionale geschiedenis van de Vechtstreek, het Gooi en Eemland bewesten de Eem handzaam samengevat.
De vensters nodigen uit tot het begrijpen en verdiepen van de lokale geschiedenis.
Bedoeld voor jong en oud, voor thuis en in het onderwijs, voor jezelf of als cadeau.

144 pagina's, rijk geïllustreerd in kleurendruk, 16 x 23 cm, ingenaaid

Te verkrijgen in de Oudheidkamer van de Historische Kring Eemnes voor de prijs van € 8,50

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Sedert de publicatie in Kwartaalblad 2007 nr 4 hebben we onderstaande 25 nieuwe boeken opgenomen in de bibliotheek van de Oudheidkamer. Tussen haakjes staat het nummer van registratie in de catalogus; tevens plaatsnummer in de kast. Totaal zijn er nu ± 300 titels.

Deel 1 t/m 11 van serie Het Gooi, toen & nu.
Later volgen nog 7 deeltjes.
Per deeltje behandelt een bekend historicus een thema. Daarbij belangrijke voorbeelden van diverse plaatsen in het Gooi, voorzien van mooie foto's.
Thema's per deel plus auteur:

Deel 1: Stad en land = overzicht gehele reeks (2AA 23)
Deel 2: Onder dak, door Arie den Dikken en Annette Koenders (2AA 24)
Deel 3: Kerk en geloof, door Eddie de Paepe (2AA 25)
Deel 4: Dagelijks brood, door Ineke de Ronde (2AA 26)
Deel 5: Komen en gaan, door Egbert Pelgrim (2AA 27)
Deel 6: Sporen in het landschap, door Egbert Pelgrim (2AA 28)
Deel 7: Denkers en doeners, door Eddie de Paepe (2AA 29)
Deel 8: Landgoederen en buitenplaatsen, door Annette Koenders / Arie den Dikken (2AA 30)
Deel 9: Sporen van strijd, door Egbert Pelgrim (2AA 31)
Deel 10: Onderwijs, door Ineke de Ronde (2AA 32)
Deel 11: Vrije tijd, door Jos De Ley (2AA 33)

Historische Canon van Bunschoten, Spakenburg en Eemdijk (2AA 41)
De historie van prehistorie tot 2008 is verdeeld over 34 vensters, die samen een doorlopend beeld geven van de dorpsgemeenschap.

Historische Canon Tussen Vecht & Eem (2AA 42)
Belangrijke aspecten van de geschiedenis, verdeeld over 23 vensters.

De Eembrug (2AB 23)
Een reeds in 1961 door De Vrankrijker geschreven boekje over historie van Eembrugge, tolgelden en reparatie, alsmede de relatie met Eemnes.

Advies Behoud oude graven Eemnesser Begraafplaatsen (2AB 34)
Geeft indruk van het funeraire erfgoed en advies aan de gemeente voor behoud daarvan op beide begraafplaatsen van Eemnes.

Een toekomst vol van het verleden (2AE 11)
Overwegingen tav oorlogsmonumenten in Soest, Walcheren, Denekamp en Eemnes (reeds in 1997 verschenen).

Amersfoort lag aan Zee (2AF 35)
Waterschapskroniek Vallei & Eem deel 1 (periode 777-1619).

Erfgooiers Ten eeuwige dage (2AF 36)
Uitgebreide geschiedenis van de Erfgooiers, met veel mooie afbeeldingen.

Alles over Hooibergen (2AK 28)
Uitgebreide kennismaking met het fenomeen hooibergen, met inventarisatie van de hooibergen in Blaricum.

Gebiedsvisie Wakkerendijk-Meentweg en Landelijk gebied (2AL 10)
Geschreven in opdracht van gemeente Eemnes.

De vogels in de westelijke Eempolders na de landinrichting 1991-2002 (2AM 11)
Statistieken van alle waargenomen vogelsoorten.

Inventarissen van de Vereniging van Stad en Lande van Gooiland (2AP 4)
Naast veel onderwerpen van het Gooi geeft het boek ook passages tav Eemnes, verspreid over de jaren 953 tot 1951. Op een extra blad staan de bladzijden mbt Eemnes.

Couleur Locale (2AP 5)
Overzicht kunstbezit van de BEL-gemeenten.

Mooi van lijn en kleur (2AQ 5)
De verdwenen streekdrachten van Eem tot Vecht.

Jaarboek Flehite 2007, voor Amersfoort en omgeving (2AT 14)
Met aandacht voor de beide Eemnessen omstreeks 1350 en 1439 op pag. 57.

Rom van der Schaaf
Werkgroep Bibliografie

Winnende tekeningen Nicolaaskerk Eemnes

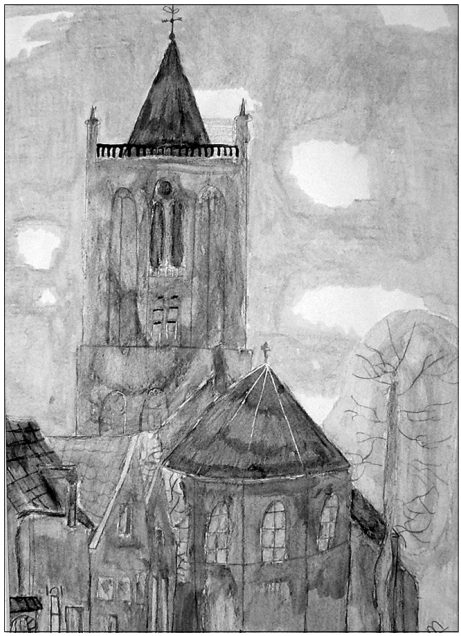

De 1e prijs Majorie Eek,

Ter gelegenheid van de Open Monumentendag nodigde de HKE alle Eemnesser basisschoolleerlingen van groep 8 uit een tekening van de Nicolaaskerk (Kerkstraat) te maken. Zevenentwintig leerlingen namen deel. Het merendeel was afkomstig van de Mariaschool, dank zij de enthousiasmering van leerkracht José Krikke. Een deskundige jury van Eemnesser beeldende kunstenaars, voorzitter/beeldhouwster Reggie van Berkel, schilder/beeldhouwer Jaap Cok en schilder Dick Preesman, beoordeelde de tekeningen. Burgemeester Roland van Benthem reikte op zaterdag 12 september in de Nicolaaskerk de prijzen uit, boekenbonnen ter waarde van € 50, € 35, € 25 en € 10 voor de aanmoedigingsprijs.

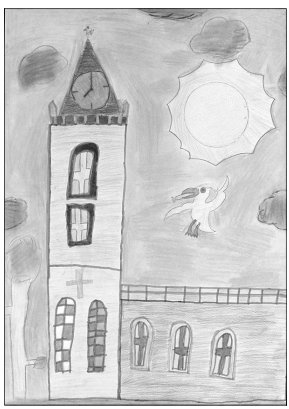

De 2e prijs Roemer Mansvet

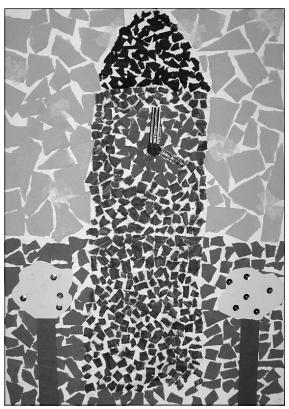

De 3e prijs Justin Koenen

Lucas Makker kreeg de aanmoedigingsprijs.

Ledenbijeenkomst najaar 2009 in teken Klepperman van Elleven

De vermaarde folkloristische dansgroep 'De klepperman van Elleven' uit Laren bestaat dit jaar maar liefst 75 jaar. De naam van de groep is afgeleid van de 'Klepperman', de dorpsomroeper die met een ratel het nieuws verkondigde en ook 's-avonds om 11:00 uur rondging om te attenderen dat de cafés moesten sluiten. Ook is dit jaar een prachtig boek uitgegeven met als titel 'Te Laren op de Dom'. Dit boek, nog te verkrijgen, beschrijft de geschiedenis van de groep met veel prachtige foto's. Ter gelegenheid van het jubileum werd de Historische Kring Eemnes een geschenkoptreden aangeboden dat met beide handen werd aangegrepen.

Op 5 november jongstleden was het zo ver. Voor de volle theaterzaal van De Hilt werd, met uitleg door 'opperstalmeester' Nico Perdijk, een prachtige folkloristische show opgevoerd. Uitgebeeld werd hoe omstreeks 1900 het Larense boerengezin zich kleedde, hoe het leefde en werkte. Daarna werden volksdansen van die tijd 'gepraktiseerd', waaronder natuurlijk de 'Driekusman'.

Tijdens zijn dankwoord overhandigde onze voorzitter Chris Houwer een emmer met 40 apart verpakte rozen voorzien van een HKE-dankkaartje. Ook werd een geschenkdoos overhandigd met voor ieder der 'artiesten' een 'envelop met inhoud'. Deze bevatte een boekenlegger met de Eemnesser monumenten en een HKE-balpen.

Voorzijde Oudheidkamer wordt aangepast

Het College van Burgemeester en Wethouders van Eemnes heeft in het kader van behoud cultuurhistorisch erfgoed de Historische Kring Eemnes toestemming verleend en maakt het mogelijk de voorzijde van de Oudheidkamer meer 'statuur' te geven.

De aanpassingen zullen zijn:
- Verwijdering heggen
- Oprijpad ietwat versmald
- Herbestrating met door Gemeente beschikbaar gestelde oude klinkers
- Smeedijzeren hek 1 m. hoog als afscheiding met linkerburen, doorlopend aan trottoirzijde
- 8 Rijwielnietjes
- Vlaggenmast 7 m. hoog met antidiefstal
- Grote deuren helemaal openslaand als Oudheidkamer open en als gesloten baanschildering aan buitenzijde
- Smeedijzeren muurschild HKE-vignet boven grote deuren
- HKE-lamp met lijnverlichting, koper/gelaagd gestraald glas
- Publicatiebord van vorige Gemeentehuis

Jaap Frantsen is de 'bouwcoördinator' en de planning is dat een en ander, uitgezonderd het schilderwerk, nog dit jaar gereed zal zijn.

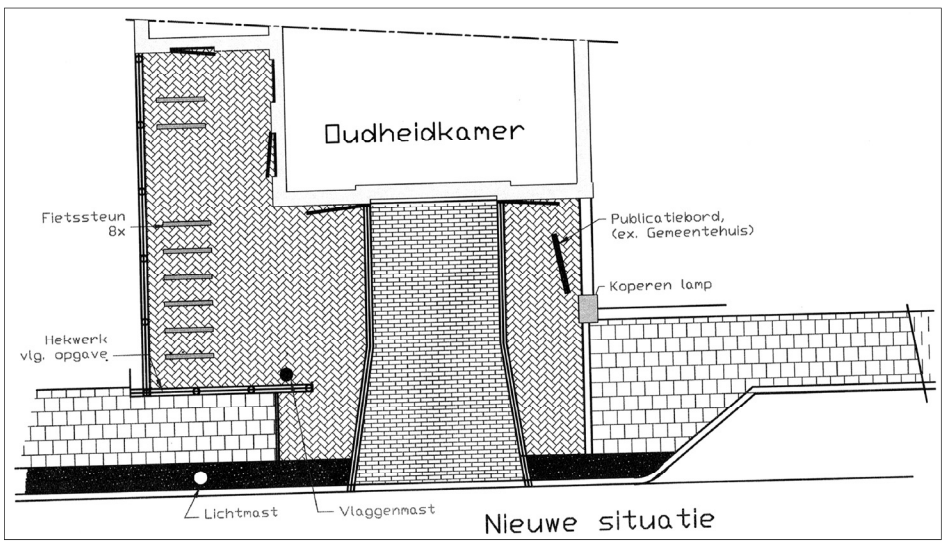

Interview met Han van Oostrum: boer en jager; een leven dichtbij de natuur.

WIM HILHORST JZN

Er is de laatste jaren in Nederland een ontwikkeling gaande, waarin organisaties als Partij voor de Dieren en het Dierenbevrijdingsfront gedijen. Dieren worden beschouwd als gelijkwaardig aan mensen, met dezelfde rechten en zelfs dezelfde gevoelens. De Fabeltjeskrant peperde het ons elke avond al in: "Want dieren zijn precies als mensen. Met dezelfde mensenwensen." Ik zou dit een stadse visie op dieren willen noemen.
Deze ontwikkeling naar een stadse visie op dieren is te begrijpen als je beseft dat begin 1900 nog 80% van de Nederlanders boer was en begin 2000 nog zo'n 4%. Er zijn veel minder boeren. Hun geluid wordt steeds minder vertolkt en gehoord. Maar boeren leven niet in Fabeltjesland. Zij gaan anders met dieren om. Zij leven 24 uur per dag en 7 dagen in de week bedrijfsmatig met dieren. Dat wil niet zeggen dat ze dat op een harteloze manier doen. Juist zij beseffen, dat het welzijn van dieren een voorwaarde is om tot goede bedrijfsresultaten te komen.
Maar boeren worden in de media makkelijk overschreeuwd door de stadsen.
In dit nummer leggen we ons oor graag te luisteren bij een boer, die zijn leven lang met dieren is omgegaan en daar graag over vertelt: Han van Oostrum.

"Ik ben geboren in 1933 op Wakkerendijk 188 als zoon van Gerardus van Oostrum (1903-1962) en Cornelia Dijkman (1906-2000). Mijn ouders hadden 6 kinderen: 5 dochters en een zoon. Ik was het derde kind. Als enige zoon tussen zoveel dochters werd ik wel verwend. Ik ben naar de kleuterschool geweest bij zuster Philothea in het gebouwtje, dat later de Vleermuis heette en dat nu niet meer bestaat. De lagere-schooltijd viel voornamelijk in de oorlogsjaren. Het onderwijs stond toen niet op een erg hoog peil. Mijn moeder vroeg me eens, toen ik een jaar of 5-6 was, wat ik later wilde worden. Toen heb ik gezegd: "strontboer". Na de lagere school heb ik daarom de landbouwcursus gevolgd die hier in Eemnes werd gegeven door de Bunschoter meester Hopman.
In de oorlogsjaren was ik al druk bezig met wat geld bij te verdienen. Ik verbouwde tabak in twee soorten: Virginia en een donkerder soort voor de pruimtabak. Elk jaar zette ik wel 200 planten, droogde ze in de stal aan draden, fermenteerde ze in Keulse potten en sneed ze tot kerftabak. Het was een heel karwei, maar ik heb zo heel wat pondjes kunnen verkopen. Het was misschien niet de hoogste kwaliteit, maar er kwam rook vanaf en dat was belangrijk.

Foto genomen in de Tweede Wereldoorlog achter de boerderij Wakkerendijk 188. Links: Dick Kuilenburg, evacué bij de familie Van Oostrum. Rechts Gart van Oostrum, vader van Han.

Op een gegeven moment had ik gebrek aan draad om de tabak aan op te hangen en ik kon het ook nergens kopen. Maar ik had wel fietsdynamo's. En in die dynamo's zit een ankertje met koperdraad! Dat heb ik netjes afgewikkeld en gebruikt om de tabak aan te drogen. Schaarste maakt inventief!

Fermenteren is een soort gecontroleerd rottingsproces. Er mag geen lucht bij, vandaar dat het in Keulse potten gebeurde. Het liefst zet je de potten in een opper paardenmest, want dan blijft het lekker warm. Na het fermenteren sneed ik de tabak fijn. Ik deed dat een keer met het scheermes van mijn vader. Toen hij de volgende dag zijn baard wilde scheren, had hij een probleem. Maar ik ook!
Ik haalde met mijn vader wel meer geintjes uit. Hij pruimde nog pruimtabak. Als hij voor de koffie naar binnen werd geroepen dan legde hij zijn pruim buiten op een muurtje. Ik kon het dan niet laten om er wel eens flink zout op te strooien.
Mijn eigen zoons hebben daar nooit de kans voor gehad, want ik heb zelf nooit gepruimd. Wel gerookt, maar dat doe ik niet meer sinds ik in het ziekenhuis heb gelegen omdat mijn hart liet weten dat dat roken niet zo gezond is. Ik heb sindsdien ook nooit meer last gehad.

Han van Oostrum met paard bij zijn boerderij Geerenweg 6, ca. 2003.

In mijn jonge jaren werd trouwens alles aangepakt, waarmee geld was te verdienen.

Mijn eerste klus deed ik voor het waterschap. Dat bracht goed geld op. Ik moest “slôten”; de sloten tussen de weilanden schoonmaken en uitdiepen om de waterloop vrij te maken. Dat is zwaar werk. Maar ik was jong en sterk, dus ging ik er hard tegenaan. 's Morgens na het melken ging ik meteen te veld en hield niet op voor het donker werd. Ik had toen op een dag eens 36 gulden verdiend. De hele klus bracht 900 gulden op. Dat was in begin jaren vijftig veel geld.

Daarnaast hadden we het recht om in Baarn in het bos hout te hakken. We hakten er bomen voor de kachel. Van de takken, die eraf kwamen werden takkenbossen gemaakt, die we voor 5 cent per stuk verkochten aan de bakker om de oven mee te stoken. Meestal was dat van eikenhout. In elke bos moesten twee of drie “knuppels” zitten; wat dikkere stukken hout, die langer doorbrandden in de oven. We hebben ook een jaar lang takkenbossen van sparrenhout geleverd, maar dat rookte zo hard dat de buurt begon te klagen.”

Maar het leven bestond niet alleen uit werken.
"Natuurlijk was er ook tijd voor ontspanning. Maar de mogelijkheden voor ontspanning werden ons niet op een schaaltje aangereikt. Je moest zelf wat verzinnen. Tegenwoordig heb je televisieprogramma's, die laten zien hoe mensen struikelen, uitglijden of in het water vallen. Wij deden eigenlijk hetzelfde, maar dan in het echt! Zo hebben we een keer een boer in het water laten vallen door de plank, die hij gebruikte om over een sloot te lopen, half door te zagen.
Dat soort geintjes werd ons met de paplepel ingegoten. Mijn vader kon er ook wat van. Toen wij in de oorlog evacués in huis hadden, stuurde mijn vader een zoon van een evacué met mij naar de smid om "een bout te halen waar het gat afgebroken is". We zijn toen naar de smid gegaan, maar ik vertrouwde het al niet en zei tegen die jongen dat hij het maar moest vragen. De smid kon het niet waarderen en gaf die jongen gewoon een klap voor zijn kop! Met zulke dingen probeerde je de dagelijkse sleur te doorbreken en wat spanning in het leven te brengen.
Ik mocht ook wel eens mee naar de veemarkt in Utrecht. Voor een dorpsjongen was dat een echt feest. Je ging dan met de trein vanuit Hilversum. Voor de conducteur was het ook een dag waarop hij losjes met opmerkingen kon strooien. Tegen een boer, die te zuinig was geweest om zijn baard te laten scheren: "Zo, is de kapper op het darrep dôôd?" Op de marktdag was het druk in de stad en zag je allerlei dingen en beesten, die je nog nooit gezien had. Als je nu in Utrecht loopt, voel je niets meer van die betoverende ervaring. Dat is het voorrecht van de jeugd."

Vertel eens over het boerenbedrijf van 50 jaar geleden.
*"*We hadden een gemengd bedrijf. We hadden koeien, varkens, kippen, twee paarden en bouwland.
De koeien molken we, van de kippen raapten we de eieren en als de tijd gekomen was slachtten we de varkens en de kippen. Dat is de logica van een boerenbedrijf. In de oorlog wachtten we met het slachten van het varken totdat Van IJken langskwam met zijn vrachtwagen met houtgasgenerator. Dat ding maakte zoveel lawaai dat niemand het schreeuwen van het varken kon horen. Zelf slachten was immers verboden, net zoals het achterhouden van melk verboden was. Toch hield mijn vader elke dag een bus melk achter. Hij verkocht die aan Hilversummers. Iedereen kon maximaal 1 liter per dag kopen. Behalve die vrouw, die met haar kinderwagen met daarin een tweeling langskwam. Die kon twee liter kopen.
En als er elke dag een rij mensen op je dam staat voor melk, dan kan dat niet verborgen blijven. We hadden trouwens ook Duitse soldaten en zes evacués ingekwartierd gekregen. Daar kon je niet onderuit. Ja, en dan loop je wel eens tegen een bekeuring aan.

Mijn vader heeft daarnaast jarenlang een extra lange wagen – getrokken door een paard – gehad, waarmee hij de melk ophaalde voor de Blaricumse melkfabriek “De Goede Verwachting”. Die stond tegenover de Blaricummer kerk, waar nu een bejaardentehuis staat. Later werd dat natuurlijk een vrachtwagen. Dat heeft hij 23 jaar gedaan, totdat de fabriek in Blaricum werd gesloten. Op het bouwland – richting de hei – verbouwden we veevoer, maar ook rogge om brood van te bakken. Ik kan me nog goed herinneren, dat ik als kleine jongen met de kruiwagen met twee grote broden naar vrouw Harskamp ging. Zij had een oven, waar je voor een paar cent je brood in kon laten zetten. “Binnendiek” was een dorpje op zich. Je had er twee kruideniers, één voor de katholieken en één voor de protestanten. Verder waren de meeste mensen boer. In 1962 is mijn vader overleden en heb ik het boerenbedrijf op me genomen. Met de komst van de burgers, die de boerderijen begonnen op de kopen heb ik meteen een hinderwetvergunning aangevraagd en gekregen. Ik zag de bui al hangen. En inderdaad: wij kregen ook burgerburen. De eerste tijd vonden ze alles interessant en leuk. Als de zog moest keuen, moesten we hen erbij roepen en als er kuikens waren wilden ze ze zien. Maar na een tijdje kregen ze last van de melkmachine, die zoveel lawaai maakte. Het was maar een 6-pk motortje, dus dat maakte bijna geen geluid. Toch kon mevrouw er niet van slapen!

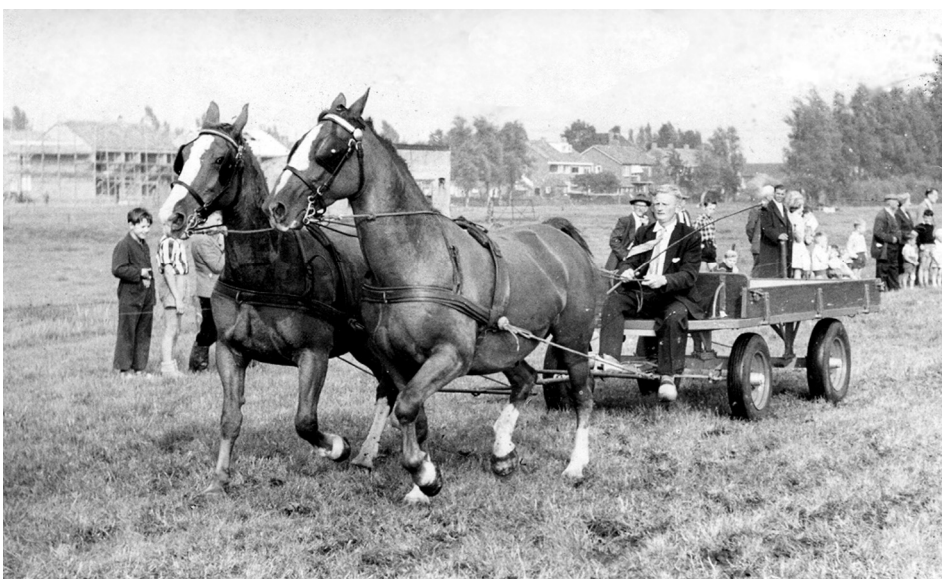

Han van Oostrum met zijn paarden in actie bij een concours rond 1960 achter de boerderij van Rinus van Valkengoed, Wakkerendijk 52.

Op een dag wilde de buurman een kalf bij me kopen. Ik verkocht hem er een. Toen wilde hij dat ik dat kalf opfokte. Tegen betaling heb ik dat ook gedaan. Tegen de tijd dat de man jarig was vond ik het kalf groot genoeg en heb ik het meegenomen en in de woonkamer in de 3-zitsbank neergezet. Dat ging gelukkig goed, want je hebt geen zeggenschap over de endeldarm van zo'n beest.

Bij de grote ruilverkaveling heb ik veel werk verricht als taxateur van de gronden. Ik heb daar eerst een opleiding voor gekregen. Bij de taxatie moest eerst op drie plaatsen per hectare in het weiland een grondmonster genomen worden tot één meter diepte. Aan de hand van de gevonden grondsoorten en de ligging van het perceel werd een prijs bepaald. Bij die gelegenheid heb ik veel tijd in de polder doorgebracht. Ik ben het steeds meer gaan waarderen. Het is zo'n mooi natuurgebied. Ik heb wel eens het gevoel, als ik dat tegen een burgermens vertel, dat hij denkt:"Ach, daar heb je weer zo'n stomme boer." Bij het grasmaaien houd ik ook altijd rekening met de vogelnesten, die gemarkeerd zijn. Als boer krijg je een vergoeding als er op je perceel 27 nesten zijn gevonden, die zijn uitgebroed. Daarvoor komen wekelijks mensen door het weiland, die de nesten markeren en tellen. Meestal heb ik de nesten al gemarkeerd voordat zij eraan te pas zijn gekomen. Maar als je die nesten spaart dan liggen er in dat weiland een aantal ongemaaide plekken. Kraaien en meeuwen kunnen dan ook makkelijker zoeken naar kuikens. Ik kan me echt kwaad maken, als ik tijdens het maaien zo'n kraai zie wegvliegen met een kuiken in zijn bek dat ik juist heb willen sparen. Ik schoot eens een keer zo'n kraai dood. Burgemeester Snoek zag dat en vroeg of ik daar vergunning voor had. Een rare vraag eigenlijk, want die vergunning had ze me zelf verleend. Afijn, we kregen de praat en we kwamen tot de afspraak dat ik haar een rondleiding door de polder zou geven om te laten zien hoe mooi de natuur daar was. 's Avonds om zeven uur, na het melken, was ze aanwezig op hoge laarzen. Ik heb haar kunnen laten zien waar vogels nestelen, hoe slim ze zich gedragen om de aandacht ervan af te

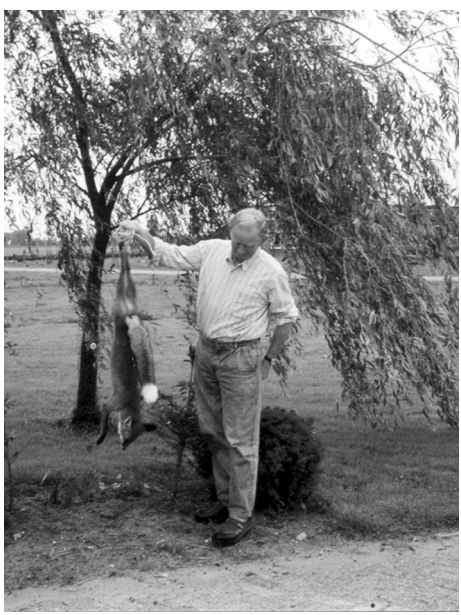

Han van Oostrum met zijn eerste vos, geschoten in de Eemnesser polder, ca. 2000.

De jagers: v.l.n.r. Bert Vos (Laren), Han van Oostrum en de heer Peters van Natuurmonumenten. Foto ca. 2000.

leiden. Er zat precies op dat moment een graspieper op het prikkeldraad langs de wei te klapperen met zijn vleugels. Die wilde onze aandacht afleiden van het nest, maar ik had al gezien, waar het beestje vandaan was gevlogen. We zijn daarnaartoe gelopen en vonden een gat in de grond, dat veroorzaakt was doordat een koe met zijn poot in de klei was gezakt. Precies in dat gat had de graspieper zijn nestje gemaakt, waarin vier jonkies hun bekje omhoog staken. Nou, dan ben je verkocht. De burgemeester ook. Een eindje verderop kon ik haar vier jonge grutto's in haar handen geven. Daar zijn nog foto's van gemaakt, maar die heb ik zelf niet.
Ik heb haar verteld dat kraaien en vossen niet in een weidegebied thuishoren. Dat zijn dieren die in een bos thuishoren. Ze zijn van de honger naar de weilanden gekomen, waar ze veel schade aanrichten aan de fauna. Kennelijk was de burgemeester onder de indruk, want pas om een uur of elf ging ze weer naar huis.

Hoe zit het met het jagen?
Ik heb al 35 jaar een jachtvergunning. Ik mag met een aantal anderen op 300 hectaren in de polder jagen. Dat lijkt tegenstrijdig met de liefde voor de natuur,

waarover ik het hiervoor had. Maar het is juist niet tegenstrijdig; het ligt in het verlengde ervan. De manier waarop wij jagen, laat het evenwicht in de natuur in stand. We lopen één keer door de wei en schieten dan de hazen, die we kunnen raken. We zijn er niet op uit om alles wat beweegt plat te krijgen. De beesten, die ontsnappen of die in het weiland ernaast lopen, laten we gaan. Als je alles plat zou schieten, dan heb je de natuur verwoest en dat willen we juist niet. We willen de natuur in stand houden en het evenwicht herstellen, waar dat verstoord kan raken.

Je liet net het woord "stomme boer" vallen; steekt het dat mensen zo over boeren praten?
Je kunt nooit een hele beroepsgroep tot "stom" bestempelen. Vroeger was bijna iedereen boer en daar zullen ook wel "stomme" tussen hebben gezeten. Maar als je ziet, wat er tegenwoordig bij komt kijken om een boerenbedrijf te runnen. Dat is niet mis. Je moet precies weten wat er aan voedingsstoffen binnenkomt en er weer uitgaat. Van elke graskuil worden monsters genomen. Binnen enkele dagen krijg je daarvan uitslag. Je weet het zetmeelgehalte en de suikerwaarde. Je weet wat je aan mineralen moet bijvoeren. Je houdt een mineralenboekhouding bij, gaat met melkrobots en daarbij behorende computers om. Kortom, de tijd, waarin iedereen zomaar boer kon spelen, is wel voorbij.
Mijn zoon heeft de boerderij in de polder in 1993 overgenomen. Ik ga er nog elke dag heen om te helpen bij het melken en bij andere voorkomende klussen. En nooit met tegenzin. Zo'n boerenbedrijf vraagt meer dan een dag werk. Met

Deze trofeeën zijn door de melkfabriek aan de familie Van Oostrum uitgereikt omdat ze zo'n goede kwaliteit melk leverden.

Han van Oostrum met een stier bij de boerderij Wakkerendijk 188. Foto ca. 1973.

melken alleen al ben je vier uur kwijt. Je moet de loopruimte schoonmaken, de ligruimte moet elke dag opnieuw met zaagsel bestrooid worden, de hoeven moeten bekapt worden en noem zo maar op. Je bent 24 uur per dag boer. Toen ik zelf nog het bedrijf had, liep ik als laatste wat ik op een dag deed nog een rondje door de stal om te kijken of alles naar wens was. Daarna ging ik pas naar bed. Maar ook 's nachts moest ik er regelmatig uit in de tijd waarin de kalveren geboren werden. Je kan ook in bed blijven liggen, maar dan loop je de kans dat er 's morgens een dood kalf in de groep ligt. Als je goed bent voor de beesten dan vind je dat terug in de bedrijfsresultaten. Hetzelfde geldt voor de melk. Als je goede en schone melk aanlevert, dan krijg je per liter meer uitbetaald. Daar op de kast staat een aantal voorwerpen, die de melkfabriek elk jaar als erkenning uitreikt. Die krijg je alleen als je een jaar lang klasse-A melk aanlevert. Daarom hebben wij ook geen melkrobot. Zo'n robot kan wel melken, maar hij kan niet zien of een koe met zijn uier of spenen in de modder of in de stront heeft gelegen. Dat apparaat haalt standaard een natte doek langs de spenen, maar dat is in sommige gevallen te weinig. Als je de tepelvoeringen zelf aanbrengt dan zie je dat en dan kan je ingrijpen. Resultaat: betere melk.
Er wordt veel geschreven over dierenwelzijn, ligboxenstallen en varkensflats.

Steeds is de teneur dat de beesten het zo slecht hebben, maar kom maar eens kijken op de boerderij. De koeien lopen nu vrij rond, zomer en winter. Vroeger stonden ze maandenlang met hun kop aan een staak gebonden. Voordat ze op stal gingen, hadden ze al een paar dagen in vocht en kou buiten doorgebracht. Nu krijgen ze voeding op maat; het wordt per koe afgemeten. Vroeger was het droog hooi en wat voederbieten. Ook de fokbedrijven voor vleesstieren zijn aan regels gebonden: zes stieren in een ruimte van 4 bij 4 meter. Vroeger waren er heus wel misstanden en hier en daar misschien nog wel. Alleen kippen moeten het vaak nog ontgelden. Maar ook daar wordt het beter.

Je hebt er een foto bijgedaan, waarop je met een stier staat, een imposant beest. Was je er nooit bang voor?
"Als je leert omgaan met zo'n stier hoef je er niet bang voor te zijn. We gaan dagelijks met dat beest om. Vanaf het begin hebben wij altijd een eigen stier gehad en die hebben we nog steeds. Dat beest kent jou en jij kent het beest. Je moet wel laten weten dat jij de baas bent; vandaar dat stokje in mijn hand. Vroeger moest je als boer in de gaten houden of een koe tuchtig was en vervolgens de stier erbij laten. 's Winters was dat wel eens moeilijk. Als je dan de stier bij een koe liet, die niet tuchtig was, dan werd de stier kwaad. Dan moest je uitkijken. Zo is de natuur nu eenmaal. Dat zie je ook in natuurgebieden, waar koeien loslopen. Er zijn dan burgermensen, die een kalf willen aaien. Dan heb je problemen, want de koe wil het jong verdedigen en zal uithalen. En dan staan de kranten weer vol. Met varkens moet je ook erg uitkijken als die jongen hebben. Ik had vroeger zoggen met keuen, waar je wel uit de buurt bleef. Als je zo'n keu zou pakken, dan zou die zog je been eraf hebben gebeten als hij de kans kreeg. Dat is het instinct. En dat is goed, want het jong moet verdedigd worden."

Mag ik zeggen dat ik niet met een "stomme boer" een gesprek heb gehad, maar met een trotse boer?
Glimlach.

Nieuwe informatiebrochure HKE

De Historische Kring Eemnes heeft een eigen Oudheidkamer op het adres
Raadhuislaan 2A - Eemnes.
Dit is de vroegere brandweerkazerne, nu dient het als klein museum over Eemnes met 'dorpsgevoel' en is het tevens een ontmoetingspunt. Hier wordt bijvoorbeeld ook ieder half jaar een andere thema-expositie gepresenteerd.
De Oudheidkamer is iedere zaterdag van 14.00-16.00 uur geopend.
De toegang is gratis.

Oudheidkamer

Een indruk van de activiteiten

Excursies — Jaarlijkse ledenborrel — Kwartaalboekje met o.a. artikelen over personen, families, verenigingen, bedrijven, gebouwen en onderzoeken — Ledenbijeenkomst in voor- en najaar met interessante sprekers — Luidingen door Eemnesser Klokkenluiders Gilde — Oudheidkamer iedere zaterdagmiddag van 14:00-16:00 uur open — Regelen Open Monumentendag Eemnes — Torenklimmen op Koninginnedag — Uitgave boeken, CD's en DVD's — Website — Tentoonstelling in voorjaar — Tentoonstelling in najaar — Werkgroep Bebouwingsgeschiedenis — Werkgroep Beeld en Geluid — Werkgroep Bibliografie — Werkgroep Foto's — Werkgroep Genealogie— Werkgroep Interviews — Werkgroep Tentoonstellingen — Werkgroep Voorwerpen — Werkgroep Papieren Archief — Werkgroep Website

In het 'Dikke torentje' is het Eemnesser Klokkenluiders Gilde actief

Medewerkersavond

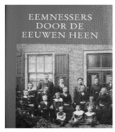

Uitgegeven standaardwerk 'Eemnessers door de eeuwen heen'

Burgemeester van Benthem bezoekt de Historische Kring Eemnes

Lezingen zoals 'De 10 vrouwen van Soestdijk' door Thera Coppens tijdens na-jaarbijeenkomst

In het Gemaal Eemnes wordt de werking uitgelegd

Opgave lidmaatschap Historische Kring Eemnes *)

Hierbij geef ik mij op als lid van de Historische Kring Eemnes.

De contributie betaal ik na ontvangst van een betalingsverzoek.

Naam: _____ ○ M ○ V.

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____ _____

Datum: _____ Handtekening: _____

*) De gegevens per e-mail doorgeven kan ook: info@historischekringeemnes.nl

Onze informatiebrochure was verouderd. Daarom is een nieuwe gemaakt en voor u is een exemplaar in dit Kwartaalboekje gevoegd. Om bijvoorbeeld aan potentieel geïnteresseerde familieleden of bekenden, die nog geen lid zijn, te geven. In het licht van de komende feestdagen is een cadeaulidmaatschap 2010 ook een mogelijkheid.
Desgewenst kunt u iedere zaterdagmiddag van 14:00-16:00 uur in de Oudheidkamer meerdere exemplaren krijgen.

Jaarvergadering

Donderdag 25 maart 2010

Noteer deze datum in uw agenda.

Nieuwjaarsreceptie voor HKE-leden

Het bestuur van de Historische Kring Eemnes nodigt de leden en partners van harte uit voor een Nieuwjaarsreceptie.

zaterdag 2 januari 2010

van 16.00-18.00 uur

in de Oudheidkamer

We kunnen dan elkaar 'het goede' wensen, samen nog eens praten over de 'HKE-historie' van het afgelopen jaar en de plannen voor de toekomst.

ADVERTEERDERS:

Wester Campagne & Van Breemen
Makelaars van goede huize(n)
Restaurant Eemland,
Partycentrum 't Koetshuys
Rabobank Soest Baarn Eemnes
Notariskantoor mr. W.A. van der Sluis
De Valk Hensbergen Opticiëns
Welkoop, Groen & Doen

SPONSORS:

Aannemingsmaatschappij ZVS B.V.
Eemnes
Adrie Hoogland Vastgoed B.V. – Eemnes
Hotel Witte Bergen – Eemnes
J. van IJken B.V. Oude Bouwmaterialen
Vrienden van de Oudheidkamer

Inleveren kopij

Kopij
- handgeschreven of getypt in overleg met redactie,
- op floppy/CD (met afdruk) en illustratiemateriaal naar J. Smids, Graanoogst 3,

per e-mail (tekst) aan:
- hke-lay-out@xs4all.nl

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 februari 2010.